

A. Hebreiska handskrifter.

1.

Maimonides. Mischneh Torah eller Jad Chazakah, bok 6—14.

2 försättsbl. (papper) + 298 bl. pergament + 2 försättsbl. (papper). 41 × 29,3 cm. Skriftytan: 29 × 21,3 cm. 3 kolumner om 49 rader. Spridda rubriker. Bl. 1 b, 110 a vignetter, bl. 66 a, b, 67 a, 68 a, 69 a teckningar. Av bl. 121 och 298 äro stycken avskurna. Vattenstämpeln i pappersbladen utgöres av en styckad sköld utan någon heraldisk figur (ej upptagen hos Briquet). Pärmarna av trä, överdragna med brunt skinn med blindpressningar. Spännen av metall med tillhörande knäppen av rött siden, varav nu blott ett fragment av det övre finnes kvar. Ca. 1300.

Innehåll. Maimonides' († 1204 e. Kr. i Gammal-Kairo) Compendium i rabbinisk rätt, del 2. Hela verket, som bär titeln Mischneh torah (fulländat 1180 e. Kr.), omfattar 14 böcker, av vilken anledning det därför även blivit kallat י"ד eller Jad Chazakah. Av dessa föreliggande här bok 6—14 och femte bokens sista blad.

Inc. bl. 1 b: ספר שישי והוא ספר הפלאה

Litteratur. *The Jewish Encyclopedia*, IX, s. 81, 84—86. — M. STEIN-SCHNEIDER, *Verzeichniss der hebr. Handschriften der Kgl. Bibliothek zu Berlin*, I, s. 3, nr 7; s. 9, nr 23 II; s. 11, nr 30; II, s. 15, nr 163 etc. — *Israelitische Letterbode*, II, s. 92.

Proveniens. i. På främre pärmens innersida med Lud. Ger. a Renesse's hand: Lector, magno hic liber emptus praecio, sed maximae utilitatis, et puritatis in stylo et rebus, maximae raritatis: antiquissimus est & sub Maimonidis tempora scriptus, qui vixit anno post conditum mundum 4969 secundum computationem Judaeis usitatam, sed anno Christi 1109 devixit.

ii. På andra försättsbladets baksida: Altera pars libri Jad sive misneh Thora Mosis Majmonidis: ספר י"ד או משנה תורה רמ"כ, videlicet libri 8¹ posteriores ex XIV.

16. Augusti 1627. Liber hic est Ludovici Gerardi a Renesse. Sed a. 1639 partae salutis, eum dedit Constantino L'Empereur, 15. Julii.

Petrus Resenius. I. F. I. N.

מן משה על משה לא היה כמשה

a mose ad mosem non fuit sicut moyses, dicunt Hebraei de hoc Maimonide.

¹ Rättat från »7»; men 9 böcker finnas.

iii. 1734 års katalog, s. 13 Libri MSS theologici in Folio. 13. R. Mosis Maimonidis opera in perg. Exempl. nit.

iv. Ibid., s. 70: Stipendio ornatus Regio (verba sunt Magni Rönnovii in praef. ad Specimen Talmudicum) primum Holmiae commorabar, quo Bibliothecam perlustrarem Regiam, quae et libris vetustissimis ex Germania praesertim et Polonia superioribus bellis advectis et MS^{te} abundat haud vulgaribus, quorum haud minimum est dimidia et ultima pars ex Maimonidis Jad Chasaka elegantissimis et antiquis characteribus in membrana exarata.

2.

Ester-rulle.

Perg. 3,25 m. lång och 26,4 cm. bred. Skriftytan: 18 kolumner, 21 cm. hög, 21—24 rader i stor hebreisk kvadratskrift med tagin. Ung och i gott skick. Upprullad i rödbrunt träfodral.

Litteratur. TORNBORG, *Lund*, s. 32, nr XXXVII. — ZETTERSTÉEN, *Verzeichnis*, s. 10, nr VIII—X.

3.

Ester-rulle.

Perg. 2,29 m. lång och 13 cm. bred. Skriftytan: 23 kolumner, 8 cm. hög, 16 rader i liten hebreisk kvadratskrift med tagin. Ung och i gott skick. Upprullad på ett trähandtag.

Proveniens. Gåva till Kungl. Biblioteket 16. dec. 1881 av kaptenen C. J. Dævel.

4.

Ester-rulle.

Perg. 1,53 m. lång och 21 cm. bred. Skriftytan: 11 kolumner, 18 cm. hög, 30 rader i medelstor kvadratskrift med tagin. Ung och i gott skick. Sammanrullad.

Proveniens. Köpt febr. 1908 på Hammers auktion (*Catalogue de la bibliothéque Hammer*, T. 1, 1886, nr 6526).

5.

Hebreisk översättning av Nya Testamentet.

Innehåller i sex delar Nya Testamentet från Matteus evangelium till 2. Korintierbrevet, kap. 2. Översättaren är icke nämnd. Stil, papper och band peka på 1700-talets mitt. Papper. 19,5 × 16 cm. 72, 41, 67, 57, 46, 56 bl. Röda skinnband med guldsnitt och guldpressningar.

B. Arabiska handskrifter.

6.

Koran.

Papper. 293 bl. 16,4 × 11,4 cm. Skriftytan vanligen: 8,2 × 5,2 cm. 15 rader, mycket liten och fin nashī. Skriften omramad med linjer i guld, grönt, rött och blått. Överskrifter och versskiljetecken i guld. Margerna äro överallt prydda med silvermönster. Bl. 2 a, 2 b, 3 a, 290 b, 291 a vackra vignetter. Odaterad; ca. 1500. Vackert exemplar, i bästa skick. Bl. 1 b är ett pappersark påklustrat, vilket innehåller en översättning av notisen bl. 293 b. Mörkbrunt orientaliskt skinnband med guldpressning, förvarad i en väska av gult skinn, på vilken finnes fastklustrad en lapp med gammalt nr: N. 5. — Bl. 291 b i vignetten notis på persiska:

بر ارباب خبرت مخفی نمائد که این مصحف شریف بخط استادان
قدیم است وانا العبد فتح الله الغفاری،

Proveniens. Gåva 21 maj 1915 av f. d. överståthållaren frih. Gustaf Tamm, Stockholm.

Bl. 293 b:

هدی للالجی¹ اسود قلوبیو والمب من ید علی عبد الله سنه ۱۰۶۸

= bl. 1 b: En skänk till Swänske Ambassadeuren Claudius Rålamb av Ali Abdalla år 1068 (NB swarar emot 1657 efter vår tideräkning).

7.

Koran.

Papper. 271 bl. 19,5 × 13,3 cm. Skriftytan: 13,7 × 8 cm. 15 rader, tydlig nashī. Överskrifter och versskiljetecken i rött. Mycket begagnad, fuktfläckig och smutsig, men för övrigt i gott skick. Daterad 1001 (inc. 8. 10. 1592). Skrivarens namn: Dervisch Muhammed b. Hafīl. Brunt orientaliskt skinnband.

Litteratur. HAMMARSKÖLD i Lyceum, h. 2, s. 172 f.

¹ Turk. ایلچی.

Proveniens. i. Bl. 1 b: H. Perman: emta Constantinopolis die 11. Oct. 1712.

ii. afgifwen til Kongl. Bibliothequet af Herr HofrättsRådet Olivecrona d. 22 Martii 1738. Ol. Dalin.

iii. Gammalt signum: Turk. och Ar. MSS nr 17.

8.

Koran.

Papper. 381 bl. 15,3 × 8,8 cm. Skriftytan: 10,5 × 5,2 cm. 15 rader. Ram med linjer i silver och rött. Överskrifter och versskiljetecken i rött. Odaterad, icke gammal. Orientaliskt skinnband.

Proveniens. Inköpt 1913 i Kaschgar av Sv. Missionsförbundets sekreterare W. Sjöholm.

9.

Koran.

Papper. 1 försättsbl. + 250 bl. 30,3 × 20,6 cm. Skriftytan: 20,5 × 12 cm., 13 rader. Ram med röda linjer, stor och tyllig nashū. I gott skick, men ofullständig. Defekt i slutet. Odaterad, men icke äldre än 1600. Rödbrunnt orientaliskt skinnband med guldpressning (blomster-rankor).

Innehåll. Koran, 1—53 v. 47.

Proveniens. i. 1734 års katalog, s. 47: Theologici in Quarto &c. 31. Alcoranus Muhammedis, Arabice Exemplar nitidum vid. Manuscripta Arabica nr 1.

ii. *ibid.*, s. 67. 1. Alcoranus Muhammedis, Arabice, Exemplar nitidum.

iii. *ibid.*, s. 70. Alcoranus. Ms. originale. Le Sr Gallois dans son traitte des plus belles bibliotheques de l'Europe p. 144: il y a une tres celebre bibliotheque dans l'Université de Stockholm en Suede, que la Reine Christine y a erigée, & ou quelques uns assurent qu'est l'original de l'Alcoran, qu'un Empereur des Turcs donna a un Empereur des Romains.

iv. Försättsbl. 1 a: Ex Lib. Litt. 6.

10.

Koran.

Papper. 318 bl. 20,8 × 15 cm. Skriftytan: 17,5 × 9,8 cm. 15 rader. Maghribinsk stil. Vokaler och andra läsetecken i rött; pausaltecken i grönt. Daterad (bl. 314 b) år 1242 (inc. 5. 8. 1826). Brunnt skinnband.

Proveniens. Köpt år 1257 (inc. 23. 2. 1841) av Fredrik Crusenstolpe (bl. 3 a).

11.

Compendium doctrinae Muhammedanae.

Papper. 1 försättsbl. + 53 bl. + 1 försättsbl. 20,5 × 15,8 cm.
Skriftytan: 16,5 × 12,5 cm. *Oftast* 27 rader. Rött skinnband för k. Gustaf III
 med lilla svenska riksvapnet i guldpressning på främre pärmen; på bakre
 pärmen i guldtryck: BIBLIOTHEKET PÅ DROTNINGHOLM.

Innehåll. Denna handskrift är en avskrift av Uppsala-handskriften Vet. 33 a (TORBERG, s. 270, nr ccccxv) och innehåller även Michael Enemans förbättringar. Antagligen har handskriften, som av stilen att döma icke kan vara skriven av en svensk, tillhört Henrik Benzelius. Bl. 91—97 av Uppsalahandskriften saknas.

Beträffande innehållet har Tornberg redan anmärkt, att det är en översättning av en kommentar över en arabisk dikt rimmande på *ج*. Diktens författare är 'Ali b. 'Otmān el-'Ūšī (ca. 569 = 1173); hans dikt är en poetisk framställning av Islams trosbekännelse. Kommentarens författare har icke kunnat bestämmas, enär Brockelmann uppräknar 17 kommentarer över denna dikt. Handskriftens slut tyckes liknande AHLWARDT, nr 2421.

Inc.: Laus, honor, et gloria, imperium, maiestas, et omnipotentia soli Jehovę Creatori nostro etc.

Bl. 4 a, r. 26: يقول العبد في بدء الامالى

Litteratur. BROCKELMANN, I, s. 429. — AHLWARDT, II, s. 557 ff., nr 2407—2424. — RIEU, *Arab.*, s. 107, nr 177.

Proveniens. Bl. 1 a: Drottningholms Bibl. (Kat. nr 109.) 18⁸/₅₄.

12.

En dikt över hjältarna i slaget vid Bedr.

Papper. 12 bl. 19 × 12,8 cm. *Skriftytan:* 12,3 × 7,5 cm. 2 kolumner, 11 rader. Ram av linjer i guld och rött. Överskrifter i rött. *Vokaliserad.* Vacker och tydlig nashī. *Kollationerad.* Många glossor. Bl. 2 b vignett. *Daterad* (bl. 1 a) 1197 (inc. 7. 12. 1782). Väl bibehållen. Rödbrunn, orientalistiskt skinnband.

Innehåll. En didaktisk dikt på 184 verser (versus memoriales) över namnen på de kämpar, vilka deltog i slaget vid Bedr. Kämparnas namn äro kompletterade i många glossor. Jag känner icke till något annat exemplar av denna dikt.

Överskrift (bl. 2 b): منظومة أسماء بدر

Inc.: بدرية وأنت بدهان بهر

Proveniens. Ur Hedenborgs samling (nr 26).

13.

Būsīrī's Burda.

Papper. 24 bl. 21,5 × 15,5 cm. *Skriftytan:* 16 × 11 cm., 10 rader. *Maghribinsk stil.* Rubriker i rött. *Odaterad; ca. 1700.* Gammalt pappband.

Innehåll. Bl. 2 a: »Carmen mysticum Borda». قصيدة البردة. Enbart texten, utan kommentar och glossor.

Litteratur: BROCKELMANN, I, s. 264. — AHLWARDT, VII, s. 43 b, nr 7786. — *Handlingar ur v. Engeströmska biblioteket*, V, s. 83, nr 5.

Proveniens. Ur v. Engeströms samling (E. S. 102). På första pärmen signum DRB II 44 och Engeströms exlibris.

14.

Ka'b's och Būsīrī's dikter med kommentarer.

Papper. 210 bl. 21,1 × 15,2 cm. *Skrift:* ojämn, vanligen turkisk stil. *Överskrifter i rött.* Många glossor. Bl. 37 b—41 b, 116 a—118 a äro blanka. *Daterad (bl. 115 b) 1071 (inc. 6. 9. 1660) och (bl. 208 a) 1075 (inc. 25. 7. 1664).* Fuktfläckig; några blad lösa. *Orientaliskt, brunt skinnband med guldpresning, något skadat.*

Innehåll. Detta band innehåller tre skrifter:

a) Bl. 2 b—37 a: Ka'b b. Zuheir's dikt »Bānat Su'ād», med kommentar av 'Ahmed b. 'Otmān, känd under namnet Panbazāde. Kommentaren synes mest lik Tabrīzi's kommentar (AHLWARDT, nr 7500).

Litteratur. BROCKELMANN, I, s. 39. — AHLWARDT, VI, s. 532 ff., nr 7486—7502.

b) Bl. 42 a—115 a: Hālid b. 'Abd Allāh el-'Azharī's († 905, inc. 8. 8. 1499) kommentar till Būsīrī's († 608, inc. 15. 6. 1211) dikt »El-Burda».

Litteratur. BROCKELMANN, I, s. 265, nr 8. — AHLWARDT, II, s. 47, nr 7791.

☉ Bl. 119 a—208 a: En annan kommentar över Būsiri's Burda, som synes överensstämma med AHLWARDT, VII, s. 52, nr 7802; s. 283, nr 8268, 7. I Berlinhandskrifterna är författaren icke nämnd. Stockholmshandskriften kallar honom El-Marzūqi. Men den kända kommentaren av Muhammed b. Marzūq († 781, inc. 19. 4. 1379; se: BROCKELMANN, I, s. 265, nr 1; AHLWARDT, VII, s. 46, nr 7788, s. 48, nr 7792) överensstämmer icke med vår skrift.

Proveniens. Ur Hedenborgs samling (nr 14).

15.

'Omar en-Nasafi's Manzūma m. m.

Papper. 102 bl. 19,8 × 13 cm. *Skriftytan:* 14,5 × 7,5 cm. 17 rader, ful turkisk stil, ofta vokaliserad. Överskrifter i rött. Daterad (bl. 91 b, 100 b) 1087 (inc. 16. 3. 1676). Brunt orientaliskt skinnband.

Innehåll.

a) Bl. 3 a—91 b: كتاب منظومة, en didaktisk dikt av 'Abū Hafs 'Omar en-Nasafi († 537, inc. 27. 7. 1142) över de fyra muhammedanska ritusformernas åtskillnad i 2660 verser (bl. 91 b). Texten avviker mycket ifrån de i Ahlwardts katalog givna proven.

Litteratur. BROCKELMANN, I, s. 427, 172. — AHLWARDT, IV, s. 278, nr 4854, 4855. — DE SACY, *Biogr. univ.*, XXXII, s. 7.

b) Bl. 93 b—101 b: 291 turkiska recept och föreskrifter för amuletter och böner emot sjukdomar och nöd.

☉ Bl. 1, 2, 101 b, 102 a: notiser, verser m. m.

Proveniens. i. På främre pärmen: Insinueras uti Hans Kongl. Majts. Bibliothec denna turkiska boken ibland många andra i Ofen tagen. Gustavus Carlholm, Phil. Moralis Prof. designatus.

ii. På bakre pärmen: 8vo. 5 (signaturen i Jaches' katalog, s. 305).

iii. Gammalt signum: Turk. och Ar. MSS. N:o 15.

16.

Gazālī's Apologi m. m.

Papper. 1 försättsbl. + 406 bl. 20,4 × 14,4 cm. *Skriftytan:* 14,3 × 9,2 cm. 21 rader. Tydlig turkisk stil. Överskrifter och överstrykningar i rött; de sista 20 bladen sakna rubriker. Bl. 25 b en teckning. Några randglossor äro avskurna av bokbindaren. Odaterad; ca. 1650. Rödbrunn skinnband. Väl bibehållen.

Innehåll. i. كتاب مشكات الانوار, den berömde arabiska filosofen Gazālī's († 505, inc. 10. 7. 1111) vederläggning av grekiska filosofien ifrån sufismens synpunkt.

Litteratur. BROCKELMANN, I, s. 423, nr 34. — AHLWARDT, VII, s. 639, nr 8745 f.

ii. Bl. 376 b begynner en ny skrift, فضيلة الصلوة, ett fragment av ett liturgiskt verk över den muhammedanska gudstjänsten, böner, fasta och de heliga månaderna Raġab, Ša'bān och Ramadān.

Litteratur. AHLWARDT, III, s. 392, nr 3816—3819; s. 395, nr 3826, 3828. — RIEU, *Arab.*, s. 152, nr 235.

iii. Bl. 396 b—405 b synas innehålla en ny skrift, nämligen en predikan. Slutet saknas.

Proveniensen. i. Bl. 1 b en arabisk anteckning, som lyder i översättning: »Längtande efter Guds välbehag och uppriktigt strävande efter Guds ynnest, har Mevlevischeichen, känd under namnet 'Adani, donerat och testamenterat denna utmärkta handskrift till Mevlevifakirerna, som bo i Mevleviklostret i Belgrads stad, det heliga krigets plats. Må Gud mottaga detta i sin nåd och välvilja.»

ii. Bl. 1 a: Dieses Arabisch-türkische geschriebene Buch, welches aus der Welt-berühmten Bibliotheca Corvini bey Eroberung Ofen¹ erbeutet worden, solte der auch Welt-berühmten Königlichen Stockholmsch Bibliothec einverleiben Ihro Königl. Majestät Allerunterthänigster Diener Johannes Jacobus Leibniz, SS. Th. D. A:o 1696 m. pr.

iii. På bakre pärmen betecknad: in 4to 4 (numret i Jaches' register) och 31.

iv. Gammalt signum: Turk. och Ar. MSS. nr 14.

17.

Gazūlī's Dalā'il.

Papper. 125 bl. 16,7 × 13 cm. Skriftytan: 10,3 × 7,8 cm. 10 rader. Ram med linjer i rött. Klumpig maghribinsk stil. Bl. 3 b, 88 b, 96 b vignetter; bl. 14 b, 19 a teckningar. Mycket maskstungen och fuktfläckig, delvis lagad. Daterad (bl. 124 a) 987 (inc. 28. 2. 1579). Mörkbrunt skinnband.

Innehåll. 'Abū 'Abd Allāh Muhammed b. Suleimān b. 'Abd er-Rahmān b. 'Abi Bekr el-Gazūlī's († i Sus 869, inc. 3. 9. 1464) skrift دلائل الخيرات över bönen för Muhammed och anvisningar för denna bön.

¹ 2. 9. 1686. Se: HAMMER, *Histoire*, III, s. 214. De flesta handskrifterna i Ofen kommo till biblioteket i Bologna.

Litteratur. BROCKELMANN, II, s. 252. — AHLWARDT, III, s. 425, nr 3919 f. — TORNBORG, *Ups.*, s. 262, nr CCCC f. — TORNBORG, *Lund*, s. 24, nr XXIX.

Proveniens. i. Ur v. Engeströms samling (E. S. 101). På främre pärmen v. Engeströms exlibris och signum DRB II 47. Förmodligen förvärvat i Marokko.¹

ii. På försättsbl. 2 a: Nr 1.

18.

Samlingsband av teologiska skrifter.

Papper. 183 bl. 20,2 × 14 cm. Skrift av olika händer. Skriftytan oftast 15 × 8,6 cm. 25 rader. Rubriker. Många glossor. Bl. 4—46 mycket fuktfläckiga. Odaterad. Förmodligen skriven ca. 1600 i Konstantinopel. Orientaliskt pappband med klaff.

Innehåll. En samling av 34 olika skrifter över Koranexeges, traditionsvetenskap och muhammedansk juridik, mestadels (bl. 2—111 b) författade av Kamāl Päsčā Zāde († som mufti i Stambul 940, inc. 23. 7. 1533).

Litteratur. BROCKELMANN, II, s. 449—453.

a) bl. 2 b—7 b: en förklaring av Sura 1, möjligtvis ur Kamāl Päsčā Zāde's Korankommentar (se: VOLLERS, s. 27, nr 100; BROCKELMANN, II, 449, nr 6, 7).

b) bl. 7 b—17 b = BROCKELMANN, II, s. 450, nr 35.

c) bl. 17 b—23 a = BROCKELMANN, II, s. 450, nr 15.

d) bl. 23 b—24 a: en kort grammatisk avhandling av Kamāl Päsčā Zāde.

inc. وبعد فهذه تعليفة بينة لتراكيب الخ

e) bl. 24 a—26 a: en annan kort grammatisk avhandling av densamme = BROCKELMANN, II, s. 453, nr 119; AHLWARDT, nr 7287.

f) bl. 26 a—29 a: en annan grammatisk skrift av densamme.

inc. فهذه رسالة في التضمنين

g) bl. 29 b—31 b = BROCKELMANN, II, s. 452, nr 96.

h) bl. 32 a—33 b = BROCKELMANN, II, s. 451, nr 50; AHLWARDT, IV, s. 357, nr 4997.

i) bl. 33 b—34 b = BROCKELMANN, II, s. 452, nr 98; AHLWARDT, V, s. 49, nr 5483.

j) bl. 34 b—35 a: av densamme, över quidditas och existentia (jfr AHLWARDT, IV, s. 454, nr 5136—5139).

inc. ان ارباب الكشف والعيان لا ينكرون ثبوت الماهيات الممكنة الخ

¹ Även de båda Uppsalahandskrifterna äro skrivna i Marokko. Nr CCCC har blivit tagen som byte av en svensk, Westée, i Afrika 1840.

k) bl. 35 b—41 b = BROCKELMANN, II, s. 452, nr 99.

l) bl. 41 b—49 b = BROCKELMANN, II, s. 452, nr 100.

m) bl. 49 b—54 a: anmärkningar (اقول — قال) av Kamāl Pāschā Zāde till en kommentar över en dryckesvisa av Ġamil el-'Udri († 82, inc. 15. 2. 701; se: BROCKELMANN, I, s. 48).

inc. قال لما كان الجميل متناول الخ اقول هذا ماخوذ مما كتبه الشارح في الحواشي التي نقلها عند تلميذه مولانا مباركشاه المنطقي بهذه العبارة اعلم الخ

n) bl. 54 a—58 a = BROCKELMANN, II, s. 450, nr 26.

o) bl. 58 a—64 b = AHLWARDT, II, s. 243, nr 1544.

p) bl. 64 b—73 b = BROCKELMANN, II, s. 450, nr 13.

q) bl. 73 b—80 a = BROCKELMANN, II, s. 450, jfr nr 39.

r) bl. 80 a—81 b = BROCKELMANN, II, s. 450, nr 32; jfr AHLWARDT, IX, s. 608, nr 10346.

s) bl. 81 b—84 b = BROCKELMANN, II, s. 450, nr 28.

t) bl. 84 b—88 b = BROCKELMANN, II, s. 450, nr 27.

u) bl. 88 b—92 a = BROCKELMANN, II, s. 449, nr 5.

v) bl. 92 a—94 b = BROCKELMANN, II, s. 449, nr 3.

w) bl. 95 a—99 b = BROCKELMANN, II, s. 450, nr 34.

x) bl. 99 b—101 b = BROCKELMANN, II, s. 452, nr 95.

y) bl. 101 b—103 b: en inledning till juridiken i 8 paragrafer, av Kamāl Pāschā Zāde (jfr BROCKELMANN, II, s. 450, nr 42).

z) bl. 103 b—107 b: ett tillägg till föregående skrift, av den-
samme.

aa) bl. 107 b—111 b = BROCKELMANN, II, s. 453, nr 124.

bb) bl. 111 b = BROCKELMANN, II, s. 453, nr 121. — Av denna avhandling förefinnes endast början.

cc) bl. 113 a—151 b: Ibn Haġar's († 852/1449) inledning till traditionsvetenskapen (i den recension, som AHLWARDT beskriver under nr 1095, II, s. 26). I margen många glossor av Isbahāni.

Litteratur: AHLWARDT, II, s. 25, nr 1088—1107. — BROCKELMANN, II, s. 68, nr 7; I, s. 359, nr 1 e.

da) bl. 152—167 a: Hibat Allāh b. Salāma's († 410/1019 i Bagdad) skrift över annullerade Koranställen.

Litteratur. AHLWARDT, I, s. 185, nr 473 ff. — BROCKELMANN, I, s. 192, nr 1. — TH. NÖLDEKE, *Geschichte des Qorans*, s. 41.

ee) bl. 167 b—169 a: Citat ur olika Korankommentarer, särskilt av el-qādi (Baidāwi).

ff) bl. 169 b—171 a: [sic] البرهان اللمى, en didaktisk dikt rimmande på ل.

inc. اصالة الراى صائنتنى عن الخطل;
 slutanmärkning: البرهان اللمى [sic] عند ارباب العقول اشرف من
 البرهان الاين لان اللمى يعطى العلة المستلزمة الوجود والائى يعطى
 الوجود فقط الخ

gg) bl. 172 b—175 a: en sūfisk avhandling av Ġalāl ed-din ed-Dauwānī († 908/1502), kallad الوراء.

Litteratur. BROCKELMANN, II, s. 218, nr 20. — AHLWARDT, IV, 466 a, nr 5162,3; III, s. 167, nr 3223.

hh) bl. 174 b—181 b: en kommentar till föregående avhandling av författaren själv (= AHLWARDT, III, s. 168, nr 3225; BROCKELMANN, II, s. 218, nr 20 a).

Proveniens. i. Gammalt signum: Turk. och Ar. MSS N:o 18.

ii. bl. 1 a: Insinueras uti Hans Kongl. Mayts Bibliothec denne boken som uti sig begriper een hoop Fragmenta af åtskillige turkiske scriptoribus der ibland är en deel af Alcoran, af Gustaff Carlholm d. 9. Feb. 1689.

iii. bl. 1 a, 183 b och på bakre pärmen 6 (Jaches' nummer).

19.

Senusi-skrifter.

Papper. 93 bl. 19,5 × 14,8 cm. Skriftytan: 14,5 × 9,5 cm. 27 rader i maghribinsk stil. Rubriker. Många glossor. Daterad (bl. 92 b) 1087 (inc. 16. 3. 1676). Skrivarens namn (bl. 52 a): أحمد بن مسعود. الدليمى المراكشى. Maskstungen och fuktfläckig. Brunt, orientalistiskt skinnband med guldpresning (jfr nr 17).

Innehåll. Bl. 2 a: »Theologiska Afhandlingar af Sonnusi», en samling av 6 skrifter över den muhammedanske ordensstiftaren Senūsīs lära († som sūfi i Tlemsen 892, inc. 28. 12. 1486).

Litteratur. AHLWARDT, II, s. 420—427, nr 2006—2026. — BROCKELMANN, II, s. 250 ff. — MAX HORTEN, *Muhammedanische Glaubenslehre. Die Katechismen des Fudālī* etc. (Bonn 1916). — *Handlingar ur L. v. Engeströms bibliotek*, IV, s. 150; V, s. 85.

Boken innehåller följande skrifter:

a) bl. 3 a—28 a: El-Waġāhānī's kommentar över Senusi's »lilla trosbekännelse».

Litteratur: BROCKELMANN, II, s. 251, nr II, 10.

b) bl. 28 a—50 b: 'Abū-l-Hasan 'Alī eš-Šādilī el-Mālikī's kommentar över Senusi's förklaring av sin »lilla trosbekännelse» (BROC-

KELMANN, II, s. 251, nr II, 1). Författaren († 939, inc. 3. 8. 1532) heter i kolofonen (bl. 50 b) سيدى أبو الحسن المالكي شارح رسالة ابن أبي زيد, enär han även skrev en kommentar över den berömda malikitiska rättslärd 'Abd Allāh b. 'Abd er-Rahmān b. 'Abi Zeid el-Qairuwāni († 389, inc. 23. 12. 998). Se: AHLWARDT, III, s. 293, nr 3548, IV, s. 52, nr 4446. — BROCKELMANN, I, s. 178, nr 1 c.

c) bl. 51 a—52 a: تفسير الصفات; därtill en lång anmärkning bl. 52 a—53 a (jfr AHLWARDT, II, s. 424 a, nr 2018 f. 5. — BROCKELMANN, II, s. 251, nr VII).

d) bl. 53 b—89 a; kolofon bl. 88 b: كمل الشرح المبارك المختصر المفيد الكثير البركة شرح صغرة الصغرة بحمد الله تعالى وحسن عونه. قال... أبو عبد الله سيدى محمد بن يوسف السنوسى: inc. bl. 53 b: الحسنى... الحمد لله الذى من علينا بالإيمان والاسلام الخ

e) bl. 89 a—91 a inc. قال... أبو الحسن سيدى على بن أحمد المعروف بابن سعد الخلفى... بسط دلائل صغرة النساء على سبيل التقريب للعوام والاختصار الخ

f) bl. 91 b—92 b: ولفقيه سيدى على بن أحمد المعروف بابن سعد... حقيقة الحمد هو الثناء بالكلام على المحمود بجميل صفاته الخ

Litteratur. AHLWARDT, II, s. 426 a, nr 2022 (där författaren icke är nämnd).

Proveniens. i. Ur v. Engeströms samling (E. S. 100). På främre pärmen v. Engeströms exlibris och sign. D R B II 52. Förmodligen förvärvat i Marokko (jfr s. 9, nr 17).

ii. På försättsbl. 2 a: Nr 3.

20.

»Codex Berggrenianus: Drusernas på Libanon heliga bok».

Papper. 1 försättsbl. + 2 bl. + 286 sidor (gammal europeisk paginering) + 5 försättsbl., 20,2 × 14,8 cm. Skriftytan: 14 × 9,5 cm. 13 rader. Ram av linjer i guld, rött och blått. Rubriker i rött och guld. Många och klumpiga vignetter. Odaterad; ca. 1100/1688. Mycket begagnad och därför smutsig, men eljest i gott skick. Bl. 3 b ett kolorerat träsnitt »Le Grand Emir des Druses à Dejer El-Aamer». Bl. 1—2 handskriftbeskrivning av Hallenberg. Brunt, orientaliskt skinnband med pressningar (lagat i Europa) i röd skinnväska med guldtitle: »Codex Berggrenianus».

Innehåll. En samling av åtskilliga drusiska skrifter, ordnad av Hamza b. 'Ali b. 'Ahmed († ca. 433/1041) och därför ofta betecknad som رسائل حمزة.

Litteratur. TORNBORG, *Ups.*, s. 315—322, nr DI—DVI (Ups. DVI = Nov. I är en avskrift av förevarande handskrift, gjord av Mathias Norberg). — SILV. DE SACY, *Exposé de la religion des Druzes*, I, s. CCCCLXLI ff.; *Mém. de l'Acad. des inscr.*, T. IX, X; *Chrestom.*, II, s. 67 ff; *Journal asiatique*, V (1824), s. 1—18. — *Handlingar ur L. v. Engeströms bibliotek*, IV, s. 147. — BERGGREN, *Resor*, I, s. 358 anm., s. 359—366, II, s. 10. — AHLWARDT, III, s. 591—618, nr 4293 ff. — NICOLL, s. 407 ff. — RIEU, *Suppl.*, London 1894, s. 140 b. — FLÜGEL, *Wien*, III, s. 28 ff.

Stockholmshandskriftens innehåll överensstämmer mest med FLÜGEL, nr 1573: I, Ups. Nov. 23 (TORNBORG, nr DI, s. 316, »quam Rex Carolus XIV Johannes ex Aegypto receptam bibliothecae donavit») och Berlin, We 1870, Mq 316, nr 1—14 (AHLWARDT, s. 591 a). Codex Berggrenianus¹ omfattar följande enskilda skrifter:

- a) s. 1—17: نسخة السجل = AHLW., nr 4294.
- b) s. 18—21: السجل المنهى فيه عن الخمر = AHLW., nr 4295, 1.
- c) s. 21—42: خبر اليهود والنصارى = AHLW., nr 4295, 2.
- d) s. 42—43: نسخة ما كتبه القرطبي = AHLW., nr 4296, 1.
- e) s. 43—44: فاجابه سلامة عليها = AHLW., nr 4296, 1.
- f) s. 44—46: ميثاق ولي الرومان = AHLW., nr 4296, 2.
- g) s. 46—80: الكتاب المعروف بالنقض الخفي = AHLW., nr 4298, 1.
- h) s. 80—91: الرسالة الموسومة بيدو التوحيد = AHLW., nr 4298, 2.
- i) s. 92—101: ميثاق النساء = AHLW., nr 4299, 1.
- k) s. 101—123: رسالة البلاغ = AHLW., nr 4299, 2.
- l) s. 123—151: الغاية والنصيحة = AHLW., nr 4300, 1.
- m) s. 151—180: كتاب فيه حقايق = AHLW., nr 4300, 2.
- n) s. 180—219: السيرة المستقيمة = AHLW., nr 4301, 1.
- o) s. 220—254: الموسومة بكتشف الحقايق = AHLW., nr 4301, 2.
- p) s. 255—285: الرسالة الموسومة بسبب الاسباب = AHLW., nr 4303.

¹ I BERGGREN, *Resor*, I, s. 359—366 finnes ett utdrag ur innehållet.

Vignetten på försättsbl. 3 b har en innehållsförteckning i mystiska ringar.

Försättsbl. 2 några anteckningar.

Proveniens. i. S. 286: Ce manuscrit précieux, qui contient l'écriture sainte ou l'évangile des Druses, m'a été donné en cadeau par Jean Maron Ossoli, évêque et vicaire patriarcal à Zouc Michel au Mont-Liban.¹ Il m'a dit, qu'il a été pris d'un des Sages des Druses dans une guerre civile entre ceux-ci et les Maronites; mais je sais, qu'il a été pris de la bibliothèque du père du Prince des Druses actuel, lequel, au moment de mourir, se fit faire chrétien avec toute sa famille, et chez le successeur duquel, ou le Prince actuel, le susdit évêque, mon ami et bienfaiteur, a été confesseur neuf ans. Je destine ce Manuscrit pour la bibliothèque de S. E. le Comte d'Engeström. Damas ce 24 Janvier 1821. Jacob Berggren.²

N. B. L'an 1823, au mois de Juin, que je passai par Paris, ce manuscrit a été communiqué à Mr. le Baron Silvestre de Sacy, qui l'a gardé huit jours.³

ii. v. Engeströmska biblioteket, sign. D B II 4.

21.

Hasan b. Mas'ūd 'el-Jūsī's Samtal.

Papper. 195 bl. 18,7 × 14,2 cm. Skriftytan: 14 × 8,5 cm. 22 rader, brunt bläck. Rubriker. Maghribinsk stil. Många glossor och tillägg i margerna, som delvis äro avskurna. Daterad (bl. 183 b) 1122 (inc. 2.3. 1710). Delvis gammal europeisk paginering. Maskstungen och fuktfläckig. Bl. 3—9, 187—195 äro blanka. Mörkbrunt, orientaliskt skinnband med guldpressning.

Innehåll. Bl. 10 b—183 b: Hasan b. Mas'ūd's (av berberstammen Ait Jūsī = Jūsufi, † 1699 i Marokko) Muhādarāt (»samtal») över filologiska och litterära ämnen och minnen ur hans liv.

Litteratur. BROCKELMANN, II, s. 455, nr 4. — Skriften är tryckt i Fes 1317/1900.

Dessutom finnas bl. 1 b, 2 a, 10 b många anteckningar om el-Ma'mūn, 'Abū Bekr⁴, m. m. och bl. 184 a en religiös dikt av 'Abū Marjam el-Ġaut.

Proveniens. i. Ur v. Engeströms samling (E. S. 99). På bakre pärmen v. Engeströms exlibris och sign. D R B II 55.

ii. bl. 1 a: N. 12.

¹ Norr om Bērūt (BERGGREN, *Resor*, II, s. 10.)

² se: BERGGREN, *Resor*, I, s. 359, II, s. 10.

³ se: *Resor*, I, s. 358; SILV. DE SACY i *Journ. asiat.*, V (Paris 1824), s. 1 ff.

⁴ Därför i *Handlingar*, IV, s. 150 betecknad som »Berättelser om Abu Bekr (incomplett)».

22.

Gurgānī's Kommentar till Šamsije.

Papper. 95 bl. 20 × 14,5 cm. *Skriftytan:* 14,5 × 7 cm., 17 rader. *Rubriker.* Fuktfläckig, många blad sönderslitna och lösa. *Odaterad:* ca. 1650. Kanske skriven av samma hand, som skrivit nr 40 nedan. Många glossor. Rödbrunnt skinnband, som nr 40.

Innehåll. Bl. 1 b: »Commentarius in Organon Aristotelis Schemsigie» (Brenners stil), d. v. s. el-Gurgānī's († 816, inc. 3. 4. 1413) glossor till Qutb ed-din er-Rāzī's († 766, inc. 28. 9. 1364) kommentar över Dabīrān's († 675, inc. 15. 6. 1276) Logik, som kallades Šamsije, emedan den är tillägnad Šams ed-din b. Bahā' ed-din († 681, inc. 11. 4. 1282). Gurgānī's glossor äro flera gånger tryckta och finnas i 7 handskrifter i Berlin. Stockholmshandskriften överensstämmer mest med Pet. 366 (AHLW. IV, s. 515 a).

Litteratur. BROCKELMANN, I, s. 466, nr I, 1 a. — AHLWARDT, IV, s. 513 ff., nr 5260—6261.

Dessutom bl. 2 a ett citat ur Sibawaihi och ett annat logiskt fragment.

- Proveniens.* i. Gammalt signum: Turk. och Ar. MSS. N:o 13.
ii. Bl. 95 b: Libr. Bren. (= Brenner).
iii. På bakre pärmens 90 (Brenners nummer?).

23.

'Utbi's Biografi över Mahmūd el-Gāznawī.

Papper. 2 försättsbl. + 176 bl., 20,3 × 15,7 cm. — *Skriftytan:* 15 × 7,7 cm. 23 rader. Ram av guldlinjer. *Rubriker.* Bl. 1 b en vignett. Några blad lösa, men eljest väl bibehållen. *Daterad* (bl. 174 a) 1151 (inc. 21. 4. 1738). *Skrivarens namn:* السيد محمد بن السيد إبراهيم. Brunt, orientaliskt skinnband med guldpresning (skadat).

Innehållet är på det nedre snittet betecknat som تاريخ عتبي; d. ä. 'Utbi's († 427, inc. 5. 11. 1035) kitāb el-Jamīni eller biografi över Jamīn ed-daule Mahmūd av Gāzna († 421, inc. 9. 1. 1030).

Litteratur. BROCKELMANN, I, s. 314. — AHLWARDT, IX, s. 300, nr 9807—9809. — RIEU, *Pers.*, s. 157, 900. — PERTSCH, *Pers.*, s. 431, nr 441. — NÖLDEKE, *Sitz.-Ber. der Wiener Akad., Hist.-phil. Classe*, XXIII, s. 15 f.

- Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (Hedenborg nr 10).
 ii. Bl. 1 a: namnteckning av en tidigare ägare och samma stämpel som i nr 14 ovan.
 iii. Bl. 174 b, 93 b andra stämplrar.

24.

‘Omar b. el-Wardī’s Jordbeskrivning.

Papper. 161 bl. 22 × 12,5 cm. Skriftytan: 16,8 × 7 cm. 23 rader. Ram av linjer i guld och rött. Rubriker. Bl. 4 b en vignett. Bl. 6 b och 42 a kolorerade teckningar. Daterad 1015 (inc. 9. 5. 1606). Brunt, orientaliskt skinnband med guldpressningar.

Innehåll. Bl. 1 a: »Geographie arabe», d. ä. det kända geografiska verket, varav Berlins bibliotek äger nio handskrifter. Författaren, ‘Omar b. el-Wardī es-Siddiqi es-Šāfi‘i († 850, inc. 29. 3. 1446; se: RIEU, *Arab.*, s. 476, nr 702; Pet. 635 = AHLWARDT 6046) får ej förväxlas med den berömda Zein ed-din b. el-Wardī († 749, inc. 1. 4. 1348; se: BROCKELMANN, II, s. 140). Stockholmshandskriften innehåller i slutet även dikten över uppståndelsen, mellan bl. 6 a och 7 b den schematiska världskartan och bl. 42 a en teckning av Ka’ba, som även finnas i Berlinhandskriften Pet. 635 (= AHLW. 6046). En turkisk översättning finnes i Uppsala, St. 55 (TORNBORG, s. 216, nr CCCXV).

Litteratur. BROCKELMANN, II, s. 131, nr 8. — AHLWARDT, V, s. 371—375, nr 6046—6048. — RIEU, *Arab.*, s. 475, nr 701—2. — Arbetet är ofta tryckt i Egypten, och två stycken även i Sverige, nämligen 1) Α και Ω. *Operis cosmographici Ibn el Vardi caput primum de regionibus, ex cod. Ups. ed. lat. vert.* ANDR. HYLANDER. Lundæ 1823. — 2) *Ex Ibn-el-Vardii libro Margarita Mirabilium inscripto, proemium, caput secundum, tertium, quartum et quintum ed.* C. J. TORNBORG. Upsala 1835—39.

Bl. 159 b: en magisk kvadrat.

Bl. 2 a: persiska anteckningar.

Proveniens. Ur Hedenborgs samling (Hedenborg nr 3).

25.

Astronomiska Tabeller.

Papper. 1 + 124 bl. (arabisk paginering). 21,3 × 15,6 cm. Skriftytan oftast: 15 × 10,6 cm. 19 rader i rött och svart bläck. Många glossor och tillägg i margen, även på persiska och turkiska. Mycket begagnad, smutsig och söndersliten. Maskstungen och fuktfläckig. Daterad 1118 (? = 1028, inc. 19. 12. 1618). Bl. 1 och 0 äro notiserna i övre margen delvis avskurna. Orientaliskt pappband (skadat).

Innehåll. Bl. 1 a: tabula astrologica (Brenners hand). På ett löst blad i boken, undertecknat I. D. Å. (Johan David Åkerblad, som 1789—91 var translator i turkiska i utrikesexpeditionen i Stockholm), beskrives innehållet på följande sätt:

»Astronomiska Tabeller, med en inledning om deras nyttjande i tio Capitel, författade efter de Tabeller som Abulwefa Muhammed Ibn Ahmed Elbuzhani¹ och des Embetsbröder uppsatt efter observationer gjorde i Chalifen Elmamun's tid. Inledningen är på Arabiska. Tabellerna hafva till en del arabiska och persiska Scholier. Vid slutet af arbetet äro några andra astronomiska och astrologiska tabeller, med en afhandling derom på persiska full med lacuner. Författarens namn af de följande tabellerna har jag ej funnit. Efter Hadgi Chalfa hafva tvenne personer sysselsat sig med uttydningen af Elbuzgani's Tabeller, neml. Seid Aly El Kuschi², som lefde i början af 800-talet efter hedgiran, och des son Seid Hasan. Torde hända at detta arbete är af den förra.»

Bokens titel är tyvärr avskuren med övre delen av bl. 2 b; men den finnes ännu i inledningen bl. 4 b, nämligen *الريج الشامل* (allmän tabell). Nu heter skriften på försättsbladet *زيج شامل ابهرى شهير*, (allmän tabell av den berömde 'Abhari). Dock finnas två astronomer med detta namn, nämligen 'Abū Sa'id 'Abd er-Rahmān b. 'Abī Hafs 'Omar b. Muhammed el-'Abhari († 673, inc. 7. 7. 1274; se: BROCKELMANN, I, s. 474) och 'Amin ed-din el-'Abhari († 733, inc. 22. 9. 1332; se: AHLWARDT, V, s. 333, nr 5975; BROCKELMANN, II, s. 211). Till innehållet har vår tabell stor likhet med AHLWARDT, V, s. 217, nr 5773 och s. 212, nr 5762.

- Proveniens. i. Gammalt signum: Turk. och Ar. Ms. N:o 9.
 ii. bl. 1 a: Lib. Bren och bl. 12 b Bren (= Brenner).
 iii. bl. 12 b 91 (Brenners nummer?).
 iv. bl. 1 a en stämpel med årtal 1030 (inc. 26. 11. 1620).

26.

Gamšid's Handbok i astronomisk räkning.

Papper. 2 försättsblad + 33 blad, varav de tre sista äro blanka. 19 × 9 cm. Skriftytan: 15 × 5,5 cm., 14 rader. Rubriker och teckningar

¹ El-Buzgāni, † 381, inc. 20. 3. 991; se: BROCKELMANN, I, s. 223, och den där förtecknade litteraturen.

² 'Alā' ed-din 'Alī b. Muhammed el-Qašī, † 879, inc. 18. 5. 1474; se: RIEU, *Pers.*, s. 456 b; PERTSCH, *Pers.*, s. 359; RIEU, *Arab.*, s. 522, nr 763. — Om andra astronomer 'Alā' ed-din se: AHLWARDT, V, s. 216, nr 5771; RIEU, *Arab.*, s. 522 b, nr 764 I och TORNBORG, *Ups.*, s. 221, nr CCCXXII (före 1300).

i rött bläck. Daterad (bl. 30 a) 1072, inc. 27. 8. 1661. Fuktbläckig, men eljest väl bibehållen. I margen äro flera anteckningar avskurna. Svenskt pappband, gjort efter Brenners tid.

Innehåll. Bl. 2 a: Telkesel Mephtahh. Scr. Molla Dgiemsit. Libr. Mathematicus vel potius Arithmeticus (Brenners hand).

Inledning, bl. 2 b: »Gamsid b. Mas'ud b. Mahmud, en läkare från Kāsān med tillnamn Gijāt, — Gud give honom lycka — säger: När jag hade fulländat min bok med titeln »Räkнемästarnes nyckel» (مفتاح الحساب), gjorde jag ett utdrag ur densamma i 30 §§, som endast innehåller vad nybörjarna i alla fall måste veta, och kallade detta »Nyckelns väsentligaste del» (تلخيص المفتاح).

Författaren var en av Ulugh Beg's astronomer i Samarkand och dog ca. 830 (inc. 2. 11. 1426). En annan kopia av denna skrift finnes i India Office's bibliotek i London (Ind. off. 757).

Bl. 2 a: många notiser. Bl. 34 b: en svensk beskrivning av bokens innehåll.

Litteratur. BROCKELMANN, II, s. 211—213. — AHLWARDT, V, s. 342, nr 5992. — RIEU, *Pers.*, II, s. 456, 869 b.

Proveniens. Gammalt signum: Turk. och Ar. Ms. N:o 23.

Bl. 34 b: Lib. Bren (= Brenner).

Bl. 2 a: من مملكات الفقير الحقير عبده سفيح الدين محمد.

27.

Arabisk Musicklära.

Papper. 92 bl. 30,2 × 21 cm. Skriftytan; 20 × 12 cm., 13 rader. Utmärkt vacker nashī. Många teckningar och schemata. Bl. 2 a, b överskrifter i guld. Bl. 3 a persiska glossor. Kollationerad. Mycket begagnad och söndersliten, särskilt bl. 90, 91 och 1. Början saknas. Odaterad; ca 1600. Skrivarens namn: محمود بن أبي المكارم القاشي. — Brunt, orientaliskt skinnband med guldpresningar.

Innehåll. Titeln saknas; den är: الرسالة الشرفية في النسب والتأليف، en avhandling av Safi ed-din 'Abd el-Mu'min el-Bagdādi (ca 650, inc. 14. 3 1252).¹ Ett annat verk av samma författare finns i nr 40. Bl. 1 a anmärkes, att arbetet stöder sig på den stora filosofen Fārābī (BROCKELMANN, I, s. 210); Fārābī citeras nämligen i verkets början (bl. 3 a) som en auktoritet i musicklära.

¹ Cf. WEIL, *Geschichte der Chalifen*, IV, s. 136 ff. Han levde under den sista abbasiden.

inc. (bl. 3 a): قال الشيخ الامام العلامة افضل المتأخرين أبو نصر
الفارابي

Litteratur. AHLWARDT, V, s. 58, nr 5506; s. 71 a, nr 5534. — BROCKELMANN, I, s. 496, anm. 3. — CARRA DE VAUX i *Journal Asiatique*, II (Paris 1891), s. 279—355.

Proveniens. i. (Bl. 2 a): Ex lib. Bren (= BRENNER; cf. nr 25. 26). På första pärmen 4 (BRENNERS nummer?).

ii. bl. 2 a, 92 b. Boken har givits som nyårgåva åt astronomen Muhammed Tahir från Jezd (i Fars) och tillhörde senare dennes son, astronomen Muhammed Baqir (bl. 1 b).

iii. Gammalt signum: Turk. och Ar. Ms. N:o 2.

28.

Ġauharī's Ordbok.

Papper. 30,2 × 21,8 cm. Skriftytan: 20,5 × 14,2 cm. Maghribinsk stil, stor och tydlig. Daterad 1191 (inc. 9. 2. 1777). Skrivarens namn: ¹ محمد بن أحمد ماجنوش. I gott skick. Bunden i två röda skinnband.

Innehåll. El-Ġauharī's (enligt den vanliga uppgiften † 393, inc. 10. 11. 1002) كتاب الصحاح. — Titeln på ryggen »Schawhari dictionarium linguae arabicae occidentalis» avser handskriftens maghribinska stil.

Litteratur. BROCKELMANN, I, s. 128. — AHLWARDT, VI, s. 227 ff., nr 6936—6949.

Proveniens. Detta MS i 2de Volumer såldes af Commerce-Rådet Wenström till kongl. Bibliotheket d. 14 Mars 1808.

Arabisk-turkisk ordbok, se nr 92.

Arabisk-turkisk ordbok på vers, se nr 91.

Sujūṭī, Avhandling om koranen, etc., se nr 77.

¹ På ett annat ställe ماغنوس = Magnus.

C. Etiopiska handskrifter.

29.

Etiopisk bönbok.

Pergament. 52 bl. 7,5 × 6 cm. Skriftytan: 5 × 5 cm. 10 rader. Tydlig etiopisk stil. Rubriker. Många fel och rättelser. Odaterad, ca. 1750. Smutsig, men eljest i gott skick. Bunden i två träpärmor; på främre pärmens inre sida har en liten spegel varit infälld; därunder i modern europeisk skrift titeln Temert Hejwat (= ትምህርት፣ ሕይወት, doctrina vitae).

Innehåll. Boken innehåller två etiopiska böner, liknande Ms. or. oct. 234 i Berlins bibliotek och Orient. 80 i British Museum.

a) bl. 3—38: »Sanē Gōlgōtā», en bön, som jungfru Maria föregives hava bett på berget Golgatha.

inc. ዛፕ፣ ጸሎት፣ ዘለገዘለገት፣ ቅዱስት፣ ይገገል etc.

Litteratur: DILLMANN, *Verzeichniss*, s. 65. — WRIGHT, *Catalogue*, s. 91, nr CXXXVI. — d'ABBADIE, nr 26, 142, 214.

b) bl. 39—50: »Doctrina arcanorum» (Temherta Hebū'ät), som utgör en av den föreskrivna mässliturgiens delar och läses särskilt på den så kallade Stora Sabbaten, d. v. s. Påskafton.

Litteratur. DILLMANN, *Catal. Mus. Brit.*, s. 55, nr LX, 2. — WRIGHT, *Catalogue*, s. 33, nr XLIX, 2; s. 79, nr CXX, 7; s. 91, nr CXXXVI, 2 b; s. 110, nr CLXIV, 8; s. 120, nr CLXXXVIII, 2; s. 126, nr CXC, 2; s. 131, nr CXCIII, 3; s. 137, nr CCVII, 7; s. 271, nr CCCLXI, 22. — DILLMANN, *Verzeichniss*, s. 28, nr 37, 2; s. 65, nr 72, 2.

Handskriften var bestämd som bönbok (och amulett) för »vår fader Gabra Gijörgis», som nämnes flera gånger. Bl. 38 b har emellertid ett annat namn ursprungligen skrivits. Handskriften är alltså gjord av en yrkesmässig skrivare av bönböcker. Hans ortografi är mycket slarvig och växlande.

Bl. 1. 2. 51. 52: klotter.

Proveniens. Handskriften har av missionär August Bergman förts från Bellesa Massua (i Erytrea) till Sverige och skänktes i april 1905 av häradsförvaldning Wezén i Nässjö till K. biblioteket.

Fragment av en etiopisk liturgisk skrift, se nr 96 a 1.

D. Persiska handskrifter.

30.

Sa'dī's Būstān och Gulistān.

Papper. 1 försättsbl. + 134 bl. + 1 försättsbl. 24,5 × 15,7 cm. *Inre skriftytan:* 12,6 × 6,8 cm., i 2 kolumner om 13 rader. *Ram med linjer i guld. Marginalytan:* 18,3 × 10 cm., 29—31 rader skrivna i diagonalen och omramade med linjer i guld och blått. *Bl. 1 b en vignett. Rubriker. Kollationerad. Odaterad; förmodligen ca. 1700. Fuktfläckig och något smutsig, men eljest i gott skick. Brunt, något skadat orientaliskt skinnband med pressningar och ornament på pärmarnas inre och yttre sidor.*

Innehåll. Inre skriften innehåller Sa'dī's († 690, inc. 4. i. 1291) Būstān (avfattad 655, inc. 19. i. 1257), marginaltexten hans Gulistān (avfattad 656, inc. 8. i. 1258), liknande Berlinhandskriften nr 805 (PERTSCH s. 818).

Inc. bl. 1 b: بنام خداوند جان آفرین

Marginalen: منت خداپرا عز وجل

Litteratur. *Encycl. Brit.*, 11th ed., XXIII, s. 992 (ETHÉ). — ETHÉ i GEIGER'S *Grundriss*, II, s. 292 ff. — HAMMER, *Redekünste Persiens*, s. 204 ff. — PERTSCH, *Persische Handschriften*, Berlin 1888, s. 800 ff. — RIEU, *Catalogue etc.*, II, s. 595 ff. — TORNBORG, *Upsala*, nr XCIII—CIV, CLIV—CLIX, DIX. — TORNBORG, *Lund*, s. 6, nr VII.

Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (Hedenborg nr 11).
ii. Bl. 1 a: Stämpel och namnteckningar av tidigare ägare.

31.

Sa'dī's Gulistān.

Papper (av olika färg). 2 försättsbl. + 103 bl. + 2 försättsbl. 18,8 × 12,5 cm. *Skriftytan:* 13,5 × 8,3 cm. 14 rader. *Rubriker. Bl. 1 b vignett. Randglossor och europeiska blyertsnotiser. Mycket begagnad och smutsig, men eljest i gott skick. Daterad (bl. 102 b) år 932 (inc. 18. 10. 1525). Brunt, orientaliskt skinnband med rika guldpresningar.*

Innehåll. Bl. 1 b, 103 b کلهستان شیخ سعدی

Inc. bl. 1 b منت خداپرا عز وجل

Litteratur. Se ovan nr 30.

Proveniens. i. Ur ULRIC CELSING's samling (Celsing nr 24).

ii. Bl. 1 b, 59 a, 102 b: stämplrar av olika tidigare ägare.

32.

Sa'dī's Gulistān med turkisk översättning.

Papper. 142 bl., 22,8 × 14,3 cm. *Skriftytan:* 15,2 × 7,6 cm. 11 rader i vacker nashī, interlinierade i turkisk nasta'liq. *Rubriker.* Odaterad; ca. 1700. *Många glossor.* Mycket begagnad, fuktfläckig och maskstungen. *Bandet saknas.*

Innehåll. Sa'dī's Gulistān på persiska med en interlinierad turkisk översättning, som för det mesta överensstämmer med PERTSCH, Berlin, nr 795, s. 813.

Litteratur. PERTSCH, *Persische Handschriften* (Berlin 1888), s. 813 ff., nr 795—797, 801*, 802—804. — RIEU, *Persian MSS.*, s. 607 a. b. — RIEU, *Turkish MSS.*, s. 156 b ff. — AUMER, *Persische Handschriften* (München 1866), nr 145, 160—166.

Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (nr 15).

ii. Bl. 1 a, 142 a. b: Stämpel, namnteckningar och notiser av tidigare ägare.

33.

Hāfiz' divan.

Papper. 176 bl. 23,5 × 15 cm. *Skriftytan:* 16,5 × 8,5 cm., oftast 2 kolumner om 14 rader. Ram med linjer i guld, rött och blått. *Överskrifter* i guld. Bl. 1 b och 2 a skrivna på guldstoff. Bl. 1 b vacker vignett. *Fuktfläckig.* Bl. 2—39 äro lösa. Några rader av rubā'ijāt äro skrivna i diagonalen. *Kollationerad.* *Daterad* (fol. 176 a) 943 (inc. 20. 6. 1536). *Skrivarens namn:* غياث بن محمد الحسنى. *Brunt, orientaliskt skinnband* (skadat).

Innehåll. Bl. 1 a: »Divan Hafiz» († i Schirāz 791, inc. 31. 12. 1388).

Inc. ألا يا أيها الساقى

Bl. 1—162 a: Ghazelerna i alfabetisk ordning; bl. 162 a—166 a: 2 matnawijāt; bl. 166 a—167 a: muhammas; bl. 167 a—172 b: muqatta'āt; bl. 172 b—176 a: 40 rubā'ijāt.

Litteratur. *Encycl. Brit.*, 11th ed., T. XII, s. 812 (E. H. PALMER). — ETHÉ i GEIGER'S *Grundriss*, II, s. 303 f. — HAMMER, *Redekünste Persiens*, s. 261 ff. — RIEU, *Catalogue of the Persian MSS. in the British Museum*, II, s. 627—631. — PERTSCH, *Persische Handschriften*, Berlin 1888, s. 845—854. — TORNBORG, *Upsala*, nr CLXIV—CLXVII. — TORNBORG, *Lund*, nr IX, s. 7.

Proveniens. Ur HEDENBORGS samling, N:o 9.

34.

Hāfiz' divan.

Papper. 1 försättsbl. + 100 bl. + försättsbl. 24 × 16 cm. *Skriftytan:* 14,5 × 8,8 cm., vanligen i 2 kolumner om 21 rader. Ram med guldlinjer. *Rubriker.* Bl. 1 b vignett. *Daterad* (bl. 100 a): Konstantinopel, 1241 (inc. 16. 8. 1825). I gott skick. Rödbrunnt, orientaliskt skinnband.

Innehåll. Bl. 1 a: Haphets, Le Premier Poëte Lyrique des Persan.

inc. (bl. 1 b): الأبا السّاقى

Bl. 1—98 b: Ghazelerna i alfabetisk ordning. — bl. 98 b—100 a: 28 rubā'ijāt.

Proveniens. Ur Hedenborgs samling (nr 7).

Försättsbl. 1 b: Constantinople le 10 Mars 1827. Joh. Hedenborg.

35.

Hāfiz' och andra skalders dikter.

Papper. 151 bl. 21,5 × 13,8 cm. *Skriftytan:* 16,8 × 8,6 cm; bl. 9 b—108 b, 139 b—148 a i 3 kolumner, bl. 109 b—139 a i 4 kolumner om 18 rader i diagonalen. Ram med linjer i guld. Bl. 9 b och 109 b små vignetter. *Rubriker.* *Daterad* (bl. 102 b, 130 a) 1045 (inc. 17. 6. 1635). *Skrivarens namn* (bl. 102 b): صادق وافى. — Bl. 2 a, 4 a, b, 5 a, 6 a, 150 b notiser. Mycket begagnad och fuktfläckig, men eljest i gott skick. Av bl. 112 och 4 äro stycken avrivna. — Brunt, orientaliskt skinnband (skadat).

Innehåll. Denna antologi innehåller huvudsakligen lyriska dikter av Hāfiz, Bāqī, 'Urfī, Husain ifrån Nischāpūr m. fl. Bl. 4 a finns ett stycke av en innehållsförteckning.

Bl. 150 b: دیوان حافظ خلیل افندی جیورداز

Bl. 9 b—102 b: Dikter av Hāfiz († 791, inc. 31. 12 1388), nämligen:

Bl. 9 b—94 a: Ghazelerna i alfabetisk ordning.

inc. *ألا يا أيها الساقى*

Bl. 94 a—95 b: Två ghazeler rimmande på *كیرد آن* och *أل*.

Bl. 95 b—99 a: Hāfiz' »Sångarens bok» och »Munskänkens bok».

Inc.: *وله أيضا معنى نامه مع ساقى نامه*

Bl. 99 b—102 b: Andra dikter av Hāfiz (Muqatta'āt och Rubā'ijāt).

Bl. 102 b: Kolofon.

Bl. 103 a—108 b: Dikter av Bāqī († 1008, inc. 24. 7 1599).

Litteratur. RIEU, *Turk.* s. 187. — PERTSCH, *Türk.*, s. 409, nr 414. — HAMMÉR, *Osmanische Dichtkunst*, II, s. 360.

Bl. 103 a—104 a: *غزل حافظ شیرازی تخمیس باقی*

Bl. 104 a—105 b: *غرلیات باقی*

Bl. 105 b—107 b: Andra skalders (Negāti, Muhibbi, Sultan Selim Hān, Sultan Murād Hān) dikter med tahmis av Bāqī.

Bl. 107 b—108 b: *رباعیات* och *غرلیات* av Bāqī.

Bl. 109 b—136 a: Dikter av 'Urfi från Schirāz († 999, inc. 30. 10. 1590).

Bl. 109 b—129 a: en matnawi-dikt (*مجمع الابكار*) av 'Urfi.

inc. bl. 109 b: *بسم الله الرحمن الرحيم موج فاختستت
زبهر قدیم*

Kolofon, bl. 129 a: *تمام شد مجمع الابكار مثنوی عرفی شیرازی
رحمه الله*

Litteratur. PERTSCH, *Pers.*, s. 901, nr 920. — RIEU, *Pers.*, II, s. 667. — ETHÉ i GEIGER's *Grundriss*, II, s. 298. — HAMMER, *Redekünste Persiens*, s. 304.

Bl. 129 b—130 a: *ساقی نامه عرفی شیرازی*.

Litteratur. ETHÉ, a. a., s. 308 (»handschriftlich ziemlich selten»).

Bl. 130 a—136 a: *فرهاد شیرین عرفی شیرازی*.

Litteratur. ETHÉ, a. a., s. 247. — PERTSCH, *Pers.*, s. 901, nr 920, 3. — RIEU, *Pers.* II, s. 667.

Bl. 136 b—139 a: *معماء اسماء الحسنی لامیر حسین الیشابوری*

Litteratur. ETHÉ, a. a., s. 345. — PERTSCH, *Pers.*, Gotha, s. 117.

Bl. 139 a: Gåtor om namn *سليم* och *طاهر*, *مرشد*, *کامی*.

Bl. 139 b—147 a: Dikter av Muhibbī (i. e. Suleimān I, 1520—1566), Jahjā Efendi (Scheich ul-islām) Rūhī från Bagdad, Sultan Murād b. Selīm (1574—1595), Bāqī, Sa'di, Sultan Ahmed I (1603—1617), Veisi Efendi m. fl.

Bl. 1—9 b innehålla allehanda olika notiser och citat, t. ex. bl. 4 a från Ġāmi (se: PERTSCH, *Pers.*, s. 867 ff., nr 869 ff), bl. 5 a från 'Abd el-Hāliq Ġuġdawāni (se: RIEU, *Pers.*, s. 862 a), bl. 6 a från Hamadāni († 786, inc. 24. 2. 1384; se: AHLWARDT, nr 3444, BROCKELMANN, II, 221, RIEU, *Pers.*, s. 447), som även skrev en avhandling om den mystiska betydelsen av Hāfiz' dikter (se: RIEU, *Pers.*, s. 630 b) m. fl.

Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (nr 8).

ii. Bl. 149 b en tughra i rött bläck.

iii. Bl. 5 a och 9 a: tidigare ägares namnteckningar och stämplor. Om *عبد الله فرورن* (bl. 5 a) se: PERTSCH, *Pers.*, s. 615.

36.

Āsafī's divan.

Papper. 52 bl. 25,8 × 17,2 cm. *Skriftytan:* 15,3 × 8,2 cm. *Ram med linjer i guld och blått.* Vanligen 2 kolumner om 12 rader. Mycket vacker persisk ta'liq. *Rubriker.* Bl. 2 b vignett. Något fuktfläckig, en del blad lösa, men eljest i gott skick. *Odaterad; ca. 1700; kanske av samma skrivare, som skrivit Hedenborg 6 = nr 39. Orientaliskt skinnband med pressningar (skadat).*

Innehåll. Bl. 2 b: *ديوان آصفي*. Āsafī († 923, inc. 24. 1. 1517, 70 år gammal) var en av Ġāmi's efterföljare och levde vid Sultan Husain av Herāt's hov.

Litteratur. ETHÉ, a. a., s. 307. — PERTSCH, *Pers.*, s. 893, nr 910—912. — RIEU, *Pers.*, II, s. 651 b.

Bl. 2 b—47 a: Ghazelerna i alfabetisk ordning.

Bl. 47 a—49 b: 22 Rubā'ijāt.

Bl. 50 a—50 b: Muqatta'āt.

Proveniens. Ur Hedenborgs samling (nr 16).

37.

Schaukat's divan.

Papper. 139 bl. 22,3 × 14,3 cm. *Skriftytan:* 18 × 17,3 cm. *Vanligen* 2 kolumner om 19 rader. *Kollationerad.* I marginalen tillägg. *Odaterad; ca. 1700.* Mycket sönderläst och skadad. *Brunt, orientaliskt skinnband med guldpressningar (skadat).*

Innehåll. Bl. 1 a: »Divani Chefket.» Persiska dervischen och skalden Chvāge Schaukat's dikter i alfabetisk ordning, men icke överensstämmande med Brit. Museum Add. 7810. Enligt Ta'rih bl. 136 b r. 14 avfattad 1093, inc. 10. 1. 1682. Schaukat dog i Isfahān 1695/6.

Litteratur. ETHÉ i GEIGER's *Grundriss*, II, s. 312. — RIEU, *Pers.*, London 1881, II, s. 698. — FLÜGEL, *Wien*, I, s. 590. — v. ROSEN, *Les manuscrits persans de l'Institut des langues orientales* (St. Pétersb. 1886), s. 257. — HAMMER, *Redekünste Persiens*, s. 385.

Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (nr 5).

ii. Bl. 1 a: من كتب الفخیر مصطفى الوزير عفی عنه Ex libris vezir Mustafā».

38.

Hātifi's Tīmūrname.

Papper. 160 bl. 20,5 × 12 cm. *Skriftytan:* 13,5 × 6 cm. i 2 kolumner om 15 rader. *Kapitelöverskrifter i rött. Liten, men tydlig persisk ta'liq.* Bl. 1 b och 2 a guldlinjer; eljest ingen utsmyckning. *Kollationerad. I margen glossor. Något fuktfläckig, maskstungen och smutsig, men för övrigt i gott skick. Daterad (bl. 159 a) 960, inc. 18. 12. 1552. Skrivarens namn نوسن محمد بن شاه يوسف الخفاج (kanske identisk med skalden av samma namn, PERTSCH, s. 676, nr 670?). Brunt, orientaliskt skinnband med guldpressningar.*

Innehåll. Bl. 1 a: تاریخ تیمور هاتفی, persiska skalden Hātifi's († 927, inc. 12. 12. 1520) epos över Timūr den Halte (»Tamerlan», 1336—1405).

Litteratur. ETHÉ i GEIGER's *Grundriss*, s. 237, 239, 579. — PERTSCH, *Pers.*, s. 888, nr 908. — RIEU, *Pers.*, s. 653.

Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (nr 18).

ii. Bl. 1 a och 159 a. b många stämplor och namnteckningar av tidigare ägare, även med årtal 966 (inc. 14. 10. 1558), 1114 (inc. 28. 5. 1702) och 1155 (inc. 8. 3. 1742).

iii. En ägare heter محمد الكوتاهي سنة 1114. Namnet الكوتاهي (enligt andra الكوتاهيوي) förekommer även hos PERTSCH, *Pers.*, Berlin, s. 817, nr 802.

iv. En annan ägare اسمعيل har skrivit sitt namn även i Hedenborg 6 (nr 39).

39.

‘Isā’s och Mas‘ūd’s dikter.

Papper. 65 bl. 24,8 × 17 cm. *Skriftytan:* 15,8 × 9,3 cm., 2 kolumner om 15 rader. *Ram med guldlinjer. Rubriker.* Bl. 2 b, 12 b, 41 b vackra vignetter. *Fuktfläckig, bl. 1 sönderrivet, men eljest i gott skick. Vacker persisk ta‘liq, kanske av samma skrivare, som skrivit nr 36. Odatrad; ca. 1700. Brunt, slitet orientaliskt skinnband med guldpressning.*

Innehåll. Bokens innehåll betecknas bl. 1 a på två sätt, i nyare skrift som دیوان عیسی, «Isā’s dikter», och i äldre skrift دیوان قاضی

عیسی وشیخ ناجم الدین مسعود ترتیب کرده مولا ادريس بدلیسی¹

i. e. «Demaron ‘Isā’s och Scheih Naǧm ed-din Mas‘ūd’s verk, redigerade av Maulā ‘Idris b. Husām ed-din ifrån Bidlis». Redaktören ‘Idris el-Bidlisi († i Konstantinopel 930, inc. 10. 11. 1523) är känd som författare till en osmanisk historia. Han var 883—895 sekreterare hos Ja‘qūb Beg² och senare hos sultanerna Bājazid II (886—918 = 1481—1512) och Selim I (918—926 = 1512—1520). De båda skalderna levde även under Ja‘qūb Beg (cf. bl. 9 b r. 13 ff.).

Litteratur. PERTSCH, *Pers.*, Berlin 1888, s. 430, nr 440. — RIEU, *Pers.*, s. 216. — TORNBERG, *Ups.*, s. 191, nr CCLXXIV.

a) bl. 2 b—11 a: Redaktörens inledning, börjande med ett poetiskt lovtal över de båda skalderna. — Om de bl. 7 a r. 11 nämnda أخوان الصفاء se: AHLWARDT, IV, s. 376. — BROCKELMANN, I, 213 f.

b) bl. 12 b—41 a: 118 ghazeler av qādi Safi ed-din ‘Isā alfabetisk ordning.

c) bl. 41 b—64 b: dikter av Scheih Naǧm ed-din Mas‘ūd i alfabetisk ordning (bl. 64 rubā‘ijāt).

¹ De tre sista orden äro förstörda av maskfrat, men kunna restaureras på grund av bl. 4 a, r. 12, där namnet lyder utförligare ادريس بن حسام الدین بدلیسی. Bidlis ligger i Kurdistan.

² Se: G. WEIL, *Geschichte der Chalifen*, V, s. 341 ff.

- Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (nr 6).
 ii. En tidigare ägare, Ismā'il 'Āṣim från Konstantinopel, som har skrivit sitt namn på bl. 2 a år 1162 (inc. 22. 12. 1748), är förmodligen identisk med ägaren till nr 38.

40.

Maktibī's dikt »Leila och Magnūn» och Persisk musicklära.

Papper. 118 bl. 15,4 × 10 cm. Skriftytan: 10 × 6 cm. Bl. 1 b — 89 a 2 kolumner om 12 rader; bl. 90 a — 117 b en kolumn med 13 rader. Rubriker och teckningar i rött bläck. Mellan bl. 117 och 118 äro två blad utskurna. I gott skick. Daterad: bl. 89 b *Dū 'l-Higga* 1091 (inc. 2. 2. 1680); bl. 117 b *Dū 'l-Higga* 1090 (inc. 12. 2. 1679). Skrivarens namn (bl. 89 b, 117 b): ملا شاهغ جوشقانی ابن میرزا ملکی (jfr PERTSCH, *Pers.*, s. 684, r. 19; s. 663, r. 12). Rödbrunn skinnband, liknande nr 22.

Innehåll.

a) bl. 1—89. کتاب لیلی ومجنون ملا مکتبی »Ketabe Leili Vemedginun, i.e. Carmen de Foeminarum Virorumq. amore. à Poëta Persico Molla Mechtebi» (bl. 1 a; Brenner's stil). Maktabi (eller Maktibi) ifrån Schirāz skrev denna dikt 895 (inc. 25/11 1489).

Litteratur. ETHÉ, s. 246. — AUMER, *Pers.*, s. 83, nr 101. — DOZY, *Catal. acad. Lugd. Bat.*, II, s. 121, nr 682. — RIEU, *Pers.*, s. 675 b.

b) »Afhandling om musiquen på persiska i 10 Capitel.»

Bl. 90—117: »رساله مقامات».

Inc. (bl. 90 a) أما بعد فهذه رساله شريفه وحره الباهره في العلم
 الادوار من قول الحكماء الفيلسوف الخ

— bl. 90 b, r. 10: أما بعد قال العبد الفقير... عبد المؤمن بن
 صفى الدين بن عز الدين بن (أ) يحيى الدين بن نعمت قاموس وشمكبير
 جرجاني كه الخ

Denne Gurgāni har ingenting att göra med den berömde polyhistorn († 816/1413 i Schirāz, se: BROCKELMANN, II, 216 och vårt nr 22), utan levde ca. 650/1252 i Baghdad och skrev två arabiska böcker om musik, الرساله الشرفية في النسب التاليفية (nr 27, s. 18) och كتاب الادوار

(eller الرسالة المسماة بالادوار في الموسيقى). Vår skrift synes vara en persisk bearbetning av den sistnämnda boken.

Litteratur. BROCKELMANN, I, s. 496, anm. 3. — CARRA DE VAUX, *Journal Asiatique*, II (Paris 1891), s. 279—355. — RIEU, *Arab.*, Suppl., s. 558 b—559, nr 823, III—VI. — AHLWARDT, V, nr 5506, 5534.

Boken indelas i tio kapitel, som uppräknas bl. 91 b. — Bl. 93 a r. 4 citeras boken *فصوص روحاني* av *نجم الدين*, i. e. Naǧm ed-dīn Kubrā († 618, inc. 25. 2. 1221). Se: PERTSCH, *Pers.*, s. 42, nr 14, 27. — ETHÉ, s. 365, r. 4. — RIEU, *Pers.*, s. 352 a, 836 XI. — AHLWARDT, X, s. 126 b, sub *أحمد بن عمر بن محمد الكبرى*.

Proveniens. i. Bl. 1 a: Libr. Bren; bl. 118 b: Bren (= Brenner). På sista pärmen 73 (kanske Brenners nummer).

ii. Bl. 106 a och 118 b en stämpel på vilken *فردوس* och *محمد صادق* kan läsas.

iii. Gammalt signum: Turk. och arab. MSS. nr 21.

Persiska dikter finnas även i nr 57 nedan.

41—45.

Mīrhvānd's världshistoria.

Mīrhvānd's (*Mīrchond's*, † 22. 6. 1498) historia ifrån skapelsen till år 878 (inc. 29. 5. 1473) består av 7 delar och ett geografiskt appendix. Av dessa förefinnas här de 6 första delarna (del 5 och 6 i en volym); del 7 och appendixet saknas. De olika delarna, som härstamma från skilda tider och skrivare, förvaras i likartade röda skinnfodral, av vilka de för delarna 1, 2 och 5 äro bundna av samma bokbindare.

Litteratur. ETHÉ i *Encycl. Brit.*, 11th ed., T. XVIII, s. 574, och i GERGER's *Grundriss*, II, s. 356 ff. — TORNBERG, *Ups.*, s. 164—167, nr CCXXXVII—CCXLVIII. — TORNBERG, *Lund*, nr LV, LVI. — PERTSCH, *Berlin*, s. 388 ff. — RIEU, *Pers.*, s. 87 ff. — Del. 1—2 översatta av REHATSEK, *Oriental Translation Fund*, New Series, I, London 1891—1894.

Proveniens. Ur Ulric Celsings bibliotek; se: TORNBERG, *Ups.*, pag. VIII. — P. F. AURIVILLIUS, *Catalogus bibl. Ups.*, praef., pag. X.

41.

Papper. Arabisk foliering. 2 försättsbl. + ۲۳۷ bl. + 46 bl. 28,3 × 19,3 cm. Skriftstän: 21 × 13 cm. 23 rader. Odaterad (ca. 1670).

De sista 46 bladen äro tillagda efteråt på annat papper och av en annan hand. Rubriker, men ingen utsmyckning. Mycket fuktfläckig, men eljest i gott skick. Försättsbl. 1 b en innehållsförteckning. Brunt, orientaliskt skinnband med guldpresning. Rött skinnfodral.

Innehåll. Mirchond's världshistoria, del 1: ifrån skapelsen till Jezdegerd III:s tronbestigning (632).

Proveniens. i. Försättsbl. 1 a och 2 a: من كتب مؤمن الداعي

ii. Försättsbl. 1 b tre sigillavtryck, härrörande från tidigare ägare, t. ex. السيد خليل.

42.

Papper. 1 försättsbl. + 311 bl. + 1 försättsbl. 27 × 18,6 cm. Skriftytan: 20 × 11,5 cm. 25 rader. Rubriker, men eljest ingen utsmyckning. Daterad (bl. 311 a) 1070, inc. 18. 9. 1659. Många blad äro överklistrade, andra äro lösa. Brunt, orientaliskt skinnband (maskstunget) med guldpresning i rött skinnfodral (skadat).

Innehåll. Mirchond's världshistoria, del 2: ifrån Muhammed's framträdande till Ali's död.

43.

Papper. 202 bl. 27,8 × 19,5 cm. (bl. 1, 2, 201, 202 blanka). Skriftytan: 21,5 × 12 cm. 21, 25 o. 27 rader. Olika papper och skrivare. Rubriker. Bl. 3 b en kulört vignett, bl. 4 a guldkant. Bl. 200 a daterad 1098 (inc. 17. 11. 1686). Skrivarens namn: أحمد بن ملا محمد. I gott skick, men bl. 3 är överklistrat.

Innehåll. Mirchond's världshistoria, del 3: ifrån Hasan's kalifat till abbasidernas slut.

Proveniens. i. Bl. 1 a: en tidigare ägares namn.

ii. Bl. 200 b: namnteckning och sigill.

44.

Papper. 240 bl. 36 × 23,5 cm. Skriftytan: 22,5 × 12,5 cm. 25 rader. Ram med linjer i guld och blått. Rubriker. Bl. 1 b och 2 a vackra vignetter. I gott skick. Odaterad; ca. 1650. Mörkbrunt, orientaliskt skinnband med rik guldpresning och ornamenten på pärmarnas inre sidor. Rött skinnfodral (skadat).

Innehåll. Mirchond's historia, del 4: De smärre persiska dynastierna till ca. 1200.

45.

Papper. 484 (183 + 301) bl. 37,5 × 25,5 cm. *Skriftytan:* 25,5 × 14,5 cm. 27 rader. *Ram med linjer i blått, rött, grönt, brunt och guld. Rubriker. Bl. 1 b, 184 b vackra vignetter. Daterad (bl. 183 a) 18. 1. 1586. I gott skick. Brunt, orientaliskt skinnband med guldpresning i rött skinnfodral (lätt skadat).*

Innehåll. Mirchond's historia, del 5 (bl. 1—183: Tschingiz-Chän och hans efterträdare) och del 6 (bl. 184—484: Timūr och hans familj till 1469).

E. Turkiska handskrifter.

46.

Turkisk bönbok.

Papper. 78 bl. 15,8 × 9,5 cm. *Skriftytan:* 10,2 × 4,7 cm., 15 rader. *Ram med linjer i guld. Vokaliserad. Bl. 2 b och 3 a vignetter. Mycket begagnad, många blad lösa. Daterad (bl. 73 a) 1024 (inc. 31. 1. 1615). Skrivarens namn: أحمد نفیعی. Brunt, orientaliskt skinnband med guldpresningar i en skinnväska med silverbroderi och en silkesnodd.*

Innehåll. Koranstycken och turkiska böner, liknande PERTSCH, *Türk.*, s. 139, nr 120 (Ms. orient. 8:o. 16) och nr 47.

Litteratur. TORNBERG, *Ups.*, s. 271 ff., nr CCCCXVI—CCCCXXII. — TORNBERG, *Lund*, s. 24, nr XXX. XXXI. — PERTSCH, *Türk.*, s. 134 ff., nr 110—130. — AHLWARDT, nr 3670—3677. — RIEÜ, *Türk.*, s. 21 ff. — FLÜGEL, III, s. 170, nr 1740 ff.

I detalj är innehållet följande:

a) bl. 2 b—38 a: Ur Koranen, Sura 1; 2 v. 1—4; 6; 36; 46; 48; 55; 56; 67; 78; 97; 112; 113; 114.

b) bl. 38 a—41 b: دعاء القدح = AHLWARDT, III, s. 330 b, nr 3649, 51. — PERTSCH, *Türk.*, s. 137, nr 115.

c) bl. 41 b—43 a: دعاء جميل مبارك = AHLWARDT, III, s. 328, nr 3649, 17; PERTSCH, *Türk.*, s. 140, nr 120, 1.

d) bl. 43 a—45 b: هذا دعاء شرح نور مبارك = AHLWARDT, s. 331, nr 67; PERTSCH, *Türk.*, s. 140, nr 120, 1.

e) bl. 45 b—46 b دعاء خضر = AHLWARDT, s. 328, nr 8; PERTSCH, nr 125, 2.

f) bl. 46 b—48 b: دعاء بويون مبارك = PERTSCH, nr 117, nr 125.

g) bl. 49 a—52 b: دعاء الصلوات = AHLWARDT, s. 330, nr 40; PERTSCH, nr 120.

h) bl. 52 b—56 b: دعاء كثر العرش = AHLWARDT, s. 331, nr 55; PERTSCH, s. 138, nr 116; s. 146, nr 130.

i) bl. 56 b—73 a: olika arabiska böner utan speciella namn och överskrifter.

Proveniens. Från Drottningholms bibliotek (Kat. nr 101). Boken är förmodligen krigsbyte från Karl XII:s tid.

47.

Turkisk bönbok.

Papper. 219 bl. 10,3 × 7,3 cm. Skriftytan: 8,5 × 5 cm. Ram med röda linjer. Rubriker. 5 rader. Bl. 1, 2, 3 b—12 a, 181 b—206 a äro blanka. Odaterad, ca. 1650. Rödbrunn, orientaliskt skinnband i en röd tygpåse med en klaff att knäppa och en silkessnodd liknande nr 46.

Innehållet är likt nr 46.

a) bl. 12 b—73 a: Sura 6.

b) bl. 73 b—76 a: förklaring av 'Ali's armamulett.

c) bl. 76 a—80 a: texten till 'Ali's armamulett.

d) bl. 80 b—84 a: دعاء اسم العظيم = AHLW., III, s. 328, nr 3649, 5; 22; PERTSCH, s. 143, nr 124, anm. 4.

e) bl. 84 b—87 b = PERTSCH, s. 135, nr 111; s. 143, nr 123.

f) bl. 88 a—103 b: دعاء ضرب البحر

g) bl. 103 b—111 a: smärre böner.

h) bl. 111 b—118 a: دعاء استخارة = AHLW., III, s. 327, nr 3649, 1; X, s. 453. — PERTSCH, nr 128.

i) bl. 118 a—119 b = PERTSCH, nr 111.

j) bl. 120 a—151 b: باغلو ششم ايجون («en talisman för att bryta förtrollning»).

k) bl. 152 a—181 a: smärre böner, besvärjelser, mystiska figurer o. d. (cf. AHLW., III, s. 503, 509; PERTSCH, s. 135, nr 111).

Litteratur. *Handlingar* etc., V, 1865, s. 83 ff. och den i nr 46 citerade litteraturen.

Proveniens. i. Ur v. Engeströms samling (DRB II, 55). På sista pärmens inre sida det Engeströmska exlibris.

ii. Enligt två långa anteckningar av Johan Ekeblad på bl. 219 b—206 b, som äro tryckta i S. E. HALLENCREUTZ' *Actorum in bibliotheca quondam Benzelsiern-Engestromiana asservatorum particula V* (*Handlingar* etc., V, 1865), s. 83—85, tillhörde boken en turk, vilken Kristoffer Ekeblad tagit till fånga vid Argos 1686.

iii. Boken har senare tillika med det Ekebladiska släktarkivet övergått i den Engeströmska samlingen.

48.

Turkisk bönbok.

Papper. 71 bl. 10,6 × 7 cm. *Skriftytan:* 7,5 × 5 cm. 7 rader. *Rubriker.* Mycket begagnad och smutsig. *Odaterad;* ca. 1700. *Flera blad äro felaktigt inhäftade, andra saknas. Den riktiga ordningsföljden är:* 1; 52—63; 4—29; 32—36; *lakun;* 2; *lakun;* 3; 37—46; *lakun;* 49—51; 47—48; *lakun;* 64—70; *lakun;* 71. *Pappband (skadat).*

Innehållet liknar nr 46, 47, 49 och 50.

bl. 1 a: هذا شرح الاسماء العظيمة

bl. 12 a: شرح دعاء اعظم المبارك

bl. 19 a: هذا شرح دعائى قدح

bl. 64 b: هذا دعاء نور

Litteratur. Se nr 46.

Proveniens. i. Ur v. Engeströms samling (E. S. 98).

ii. Bl. 1 a: A:o 1733. d. 29; Jan.

iii. Antagligen tagen som byte från någon turkisk soldat.

49.

Turkisk bönbok.

Papper. 73 bl. 10,3 × 7,3 cm. *Skriftytan:* 9 × 6 cm. *Rubriker.* Bl. 7 och 18 *inhäftade upp och ned. Odaterad;* ca. 1700. *Mycket begagnad och skadad; bl. 44—72 är skriften skadad genom fukt och nästan utplånad. Brunt, orientaliskt skinnband med klaff.*

Innehåll. Böner och koranstycken, liknande nr 46—48, 50.

bl. 2 b: هذا شرح دعاء اسم عظيم

bl. 6 b: هذا دعاء بودر

bl. 12 a: هذا دعاء ايمان بودر

bl. 19 b: شرح دعاء قوش

bl. 25 b: هذا دعاء اسم عظيم بودر

bl. 27 b: طاعون دعاء

bl. 28 b: هذا شرح دعاء مبارك

bl. 38 b: هذا دعاء نور المبارك

bl. 41 b: هذا دعاء توبه

bl. 44—72: ett tillägg innehållande några koransuror.

Litteratur. Se nr 46.

Proveniens. i. Gåva av notarien Birger Lundell 1920. Har tillhört Chr. Hammers bibliotek.

ii. På bakre pärmens inre sida Hammers exlibris.

50.

Turkisk bönbok.

Papper. 119 bl. 9 × 7,5 cm. *Skriftytan:* 7 × 5,5 cm. 7 rader.
Rubriker. Odaterad, ca. 1700. Mycket begagnad, maskstungen och fuktfläckig. Brunt, orientaliskt band; skinnöverdraget över träpärmarna skadat, knäppena borta.

Innehåll. Bl. 119 a: »Denna är en turkisk bönbok med några turkiska inscriptioner på bönerne, och några Capitel af deras Arabiska Alcoran och Sunna, mycket illa och galit skrifna, hvilket strax synes, då det jämföras med det som tryckt är. item en tafla hvarest står an-tecknat på vilka stunder om dagen, hvart och ett brukas skal, och vid hvad tilfalle.»

أريك فلديوس (Erik Fallenius?)

bl. 1—19: koranstycken, t. ex. bl. 18 b: سورة البقر.

bl. 19—107 a: böner, t. ex. bl. 96 b: هذا دعاء نور المبارك =
nr 46 d.

bl. 107 b—108 a äro blanka.

bl. 108 b—118 muhammedansk almanack.

Litteratur. Se nr 46.

Proveniens. i. Gammalt signum: Rålamb's MS-saml., N:o 10, in 12:o.

ii. På främre pärmens inre sida: Msc. D. N:o 10.

iii. På bakre pärmens inre sida: E. N:o 30.

iv. Bl. 119 a: D. 11 Martj A:o 1704 är denne boken på partie af tatternen blifvit tagen efter slaget som skedde wedh Een By 2 myhl ifr. Janiski.

51.

Hasan Qinali Zāde's turkiska antologi.

Papper. 382 bl., 24 × 14,5 cm. *Skriftytan:* 16 × 7,8 cm, omramad med guldlinjer. 19 rader. Bl. 3 b en vignett. *Maskstungen;* många blad lösa; bl. 379 är alldeles sönderfrätt. *Odaterad;* ca. 1700. *Brunt, orientalistiskt skinnband.* Bakre pärmen borta.

Innehåll.

Titel (bl. 1 a): تذكرة الشعراء حسن چلبی.

inc.: سرنامه صحایف ان هذه تذكرة كه مفتاح الخ.

Denna av Hasan b. 'Ali Ćelebi Qinali Zāde (* 953, inc. 4. 3. 1546, † som qādi i Rosette 1012, inc. 11. 6. 1603) sammanställda antologi uppräknar i alfabetisk ordning 607 skalder och anses för den bästa i sitt slag inom den turkiska litteraturen.

Litteratur. RIEU, *Turk.*, s. 77. — HH II, s. 262. — HAMMER, *Geschichte der osm. Dichtkunst*, III, s. 131; II, s. 341. — HAMMER, *Geschichte des osmanischen Reiches*, III, s. 736.

Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (nr 4).

ii. Bl. 3 a finnas två namnteckningar av tidigare ägare och två stämplrar.

52.

Turkisk antologi.

Papper (av olika färg). 17,8 × 12,5 cm. *Arabisk paginering.* Ofullständig. Första bladet är hopklistrat med bl. 31; sedan följa bl. 6. till 9., 93., 94., 95., 96., 97., 98. *Skriftytan:* 11,7 × 7,7 cm. 13 rader. På många blad finnas avtryck av blommor (rosor, hyacinter, violer, m. m.) och blad. Något fuktfläckig och smutsig. *Odaterad;* dock synes handskriften vara äldre än tärñ bl. 1 a: 1064, inc. 22. 11. 1653 och årtalet, *ibid.*, 1079, inc. 11. 6. 1668. — Gammalt brunt skinnband (skadat).

Innehåll. På främre pärmens inre sida: »Samling af Turkiska Verser — vid slutet finnas några brefformulairer likaledes på Turkiska». —

Handskriften innehåller fragment av en turkisk antologi av dikter och poetiska brev, liknande PERTSCH, *Türk.*, nr 331, s. 331, och nr 306, s. 319. Av skalderna nämnas (i alfabetisk ordning): احمد bl. 51 b, 63 b, 79 a; احمدی bl. 50 a, 57 a; جعفر bl. 63 b; خلیلی bl. 53 b; طالعی bl. 69 a; عاشق bl. 67 a; لامعی bl. 52 a, 66 a; لطفی bl. 58 b; منصور bl. 68 b; نجاتی bl. 53 b, 60 b, 65 a, 76 a; نظامی bl. 55 b, 65 b, 73 b; نظمی bl. 63 a, 72 a m. m.

Bl. VI a ff: brev på prosa.

Proveniens. i. Gammalt signum: Turk. och Ar. MSS. N:o 19.

ii. På främre pärmens inre sida: N. 8. 1 Ducat.

iii. Ur den Celsingska samlingen.

53.

Turkisk antologi.

Papper (av olika färg). 98 bl., 19 × 11,5 cm. Skriftytan: 14 × 7 cm, två kolumner, omramade med guldlinjer, oftast 10 rader, skrivna i diagonalen. Rubriker. Början saknas. Några blad blanka. Odaterad: ca. 1700. Många blad smutsiga och skadade, andra lösa. Orientaliskt, brunt skinnband med guldpressning.

Innehåll. Antologi av turkiska dikter och poetiska brev. Titeln saknas. Bl. 2 b: در نعت; bl. 73 b: در قامت; bl. 74 b: در ابرو; bl. 75 b: در چشم; bl. 76 b: در مزگان; bl. 77 b: در رخسار; ... bl. 90 b: در عندلیب و گل; bl. 91 b: در چمن; bl. 94 b: در شکایت فلک; bl. 95 b: در طره; bl. 96 b: در کوی. Bland skalderna nämnas (i alfabetisk ordning): انیس 24 b; باقی 15 b; بهایی 18 b, 20 b, 66 a; ثابت 11 a; رامی پائشا 67 b; راغب 54 a; راشد 54 a; 51 a, 54 a, 55 b, 60 a, 68 a; صاحب 2 b; شهری 65 b; شناسی 15 a; سری 50 b; رشیدی 61 b; 14 a, 67 a; سید صبری 51 a; طالب 14 b, 15 b, 60 b, 66 b; طفلی 62 b; 4 b; فهیم 52 a; عطری 53 a, 62 a; عصمتی 65 a; عبدی 65 b; 16 b, 65 b; عازم 60 a; لمعی چلبی 63 a; کلیم 66 a; کامی 52 b; کاشف 68 a; قدومی

مثالی 66 a; محبی المفتی 17 a; 9 b, 10 a, 50 a, 61 a, 62 a, b, 63 b, 66 b; ناظر 50 b; نألی 14 b, 15 b, 18 b; نحیفی 56, 57, 58; سید واقف 59 b; واقف 60 b; واثق 64 b; نظیر 68 a; نشاطی 52 b; نسیب دده 5 b, 53 b; وهبی 16 b, 67 b; m. m. — Bl. 54 b: مکتوب لطافت اسلوب.

Proveniens. Ur Hedenborgs samling (nr 27).

54.

Hamdī's dikt »Lailā och Magnūn».

Papper. 162 bl., 18,7 × 12,3 cm. *Skrifstyten:* 13,5 × 8 cm., omramad med guldlinjer. 13 rader i två kolumner. *Vokaliserad. Rubriker.* Bl. 5 b en vignett. De yttre bladen något fuktfläckiga och smutsiga, men eljest i gott skick. *Odaterad; ca. 1600. Band i röd marockäng för Gustaf III med lilla riksvapnet på frampärmen och inskriften BIBLIOTHEKET PÅ DROTNINGHOLM på bakpärmen samt tre kronor i hörnen, allt i guldtryck.*

Innehåll. Bl. 4 b: »Poesier öfwer åtskilliga Ämnen».

Inc. (bl. 5 b): چون اسم الله اولاً عنوان دختر.

Exc. (bl. 160 b): طغر بوز بشده بو نظم جواهر

بحمد الله ای حمدی اولد آخر

Bl. 77 a = GIBB, VI, s. 79.

Bl. 153 b = GIBB, VI, s. 81.

Handskriften innehåller en dikt om Lailā och Magnūn, författad efter Nizāmi's mönster av den turkiske skalden Hamdī († 909, inc. 26. 6. 1503). Någon annan europeisk handskrift av denna dikt än RIEU, Turk., s. 170, Or. 1163 II är mig icke bekant; denna är emellertid ofullständig och tillskrives med orätt skalden Fuzūli (se: TORNBERG, s. 122).

Litteratur. GIBB, II, s. 211—215. — HAMMER, *Gesch. der osm. Dichtkunst*, I, s. 155. — RIEU, *Turk.*, s. 169. — PERTSCH, *Türk.*, s. 379, nr 387. — TORNBERG, s. 117 f., nr CXCII, CXCI, 1. — Om Nizāmi's *Lailā och Magnūn* se: ETHÉ, s. 242, 245.

Proveniens. i. Bl. 3 a: 105 Para. H. Perman, Constantinopolis die 3: Octobris Anno 1712.

ii. Accepi d. 10. Nov. 1712. Celsing.

iii. Drottningholms bibliotek, varifrån den varit utlånad, ty med Klemmings hand står på försätsbladet: Aflemnad från Exc. A. E. Ihre 1870, Sept.

55.

Albanesen Jahjā Bej's dikt »Den hemliga skatten».

Papper. 128 bl., 24,6 × 17,4 cm. *Skriftytan:* 20 × 17,3 cm., omramad med röda linjer, oftast två kolumner, 13 rader. *Rubriker.* *Vokaliserad.* *Daterad* 1120, inc. 23. 3. 1708. *Bl. 3 b* en vignett. *I tämligen gott skick.* *Orientaliskt, brunt skinnband.*

Innehåll. *Bl. 1 a* titeln av europeisk hand: كنجینه راز یحیی افندی. »Den hemliga skatten», en mystisk dikt i 40 kapitel, är skriven 1540 av albanesen Jahjā Bej († 983, inc. 12. 4. 1575). Han kallas »Bej» till skillnad från skalden Jahjā Efendi († 1643, GIBB, III, s. 273 ff), som även var juridisk författare (se nr 81).

Litteratur. GIBB, III, s. 116 ff, 126. — TORNBERG, s. 113, 128, nr CLXXXIV, CCXI, CCXII. — HAMMER, *Gesch. der osm. Dichtkunst*, III, s. 32. — RIEU, *Türk.*, s. 181. — PERTSCH, *Türk.*, s. 408, nr 410—412. — PERTSCH, *Türk.*, *Gotha*, s. 188, nr 220, 2; 221—223.

Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (nr 31).
ii. B. 3 a: 50 pstr.

56.

Skalden Bāqī's divan.

Papper. 85 bl., 18,5 × 11,6 cm. *Skriftytan:* 13,3 × 7,7 cm., omramad med guldlinjer, 17 rader i två kolumner. *Rubriker.* *Bl. 3 b* en vacker vignett. *Daterad* 1086, inc. 28. 3. 1675. *Skrivarens namn:* Fūsuf Efendi (se PERTSCH, *Türk.*, s. 363, nr 363). *I gott skick.* *Europeiskt, brunt skinnband.*

Innehåll. *Bl. 2 b:* دیوان باقی افندی. Baki efendi's poetiska arbeten. Denna Baki efendi är en af Turkarnes bästa poeter. han lefde under sultan Selim II».

Bāqī (* 933, inc. 8. 10. 1526 i Konstantinopel, 992 = 1584 qādi i samma stad, † 1008 = 1600) galler som turkarnes störste lyriske skald. Hans dikter äro tryckta i Konstantinopel 1859, utgivna av R. DVOŘÁK, Leiden 1908—11 och översatta till tyska av JOSEPH v. HAMMER (*Baki's Divan*, Wien 1825).

Föreliggande handskrift innehåller först qasiderna, däribland några muhammasāt; bl. 30 b ff. ghazelerna i alfabetisk ordning; bl. 83 ff. fardijät, en gåta och en qit'a.

Litteratur. GIBB, III, s. 133 ff. — HAMMER, *Gesch. der osm. Dichtkunst*, II, s. 360. — TORNBERG, *Ups.*, nr CCV, s. 124. — RIEU, *Türk.*, s. 118 ff, s. 187 ff.

- Proveniens. i. Gammalt signum: Turk. och Ar. MSS. N:o 20.
 ii. Bl. 3 a: en tidigare ägare: الحاج مصطفى بن أحمد . . . سنه ١١٢١ (1121, inc. 13. 3. 1709).
 iii. Bl. 2 a: 5 Sechini.
 iv. Ur den Celsingska samlingen.

57.

Skalden 'Ahmed Rüşdî's divan.

Papper. 63 bl., 22,3 × 14,3 cm. Skriftytan: 16,2 × 8,6 cm., ram av guldlinjer, 19 rader i två kolumner. Rubriker. Odaterad; ca. 1700. I gott skick. Orientaliskt, brunt skinnband med guldpressningar (skadat).

Innehåll. Titeln (på främre pärmens inre sida): ديوان رشدي. Divan eller samling af verser af Reschedi Ahmad Efendi, Turkisk poët, som lefde vid pass för et århundrade sedan». 'Ahmed Rüşchdi, * 1047, inc. 26. 5. 1637, † 1111, inc. 29. 6. 1699.

Bl. 2 b: ديوان بلاغت عنوان رشدي افندي در قصايد نعت شريف

Bl. 5 b: En dikt om mufti Faiz-ullāh Efendi (1101—1115 = 1689—1703). Alla av Rüşdi nämnda personer förekomma också i skalden Sirri's dikter († 1110, inc. 10. 7. 1698; se: RIEU, *Türk.*, s. 199; HAMMER, *Gesch. der osm. Dichtkunst*, III, s. 581). I många dikter framträder en religiös tendens.

Bl. 9 b: ابتدای دیوان غرلیات فی حرف الالف

Bl. 47 b: غرلیات فارسی

Bl. 48 b—58 b: Olika tārīh.

Bl. 58 b—60 a: مقطعات. Bl. 60 a: مفردات.

Litteratur. HAMMER, *Gesch. der osm. Dichtkunst*, III, s. 586. — PERTSCH, *Türk.*, s. 39, nr 14, 3. — Andra hss. av denna divan synas icke förefinnas i europeiska bibliotek.

- Proveniens. i. Gammalt signum: Turk. och Ar. Mss. N:o 12.
 ii. På främre pärmens inre sida: N. 5 (Celsings nummer) 246 Para.
 iii. Ur den Celsingska samlingen.

58.

Skalden Münîf's divan.

Papper. 67 bl., 21 × 11,7 cm. Skriftytan: 15,3 × 7,5 cm., omramad med gyllene och svarta linjer; 19 rader. Rubriker. Bl. 3 b en vignett. Odaterad; ca. 1750. Orientaliskt, brunt skinnband med guldpressningar.

Innehåll. Titeln (bl. 3 a): دیوان منیف.

Litteratur. HAMMER, *Gesch. der osm. Dichtkunst*, IV, s. 164—168. (Här finns (s. 166) en förteckning över innehållet i Münifs († 1744) divan. Ghazelerna äro i vår handskrift alfabetiskt ordnade). — GIBB, IV, s. 68—71 (GIBB, VI, ۲۶۱ = bl. 53 b, l. 19 i vår handskrift).

Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (nr 21).

ii. Bl. 2 b och 3 a flera stämplat. En tidigare ägares namnteckning (bl. 3 a) är utplånad.

59.

Två turkiska dikter till sultan Selīm III's ära.

Papper. 12 bl., 20,5 × 13,2 cm. Skriftytan: 15 × 7,6 cm., omramad med guldlinjer; 13 rader i två kolumner; delvis vokaliserad. Tālīq. Daterad (bl. 10 b) 1205, inc. 10. 9. 1790. Orientaliskt skinnband överdraget med papper.

Innehåll. Titel, bl. 3 b: شتائیہ در وصف حضرت سلطان سلیم خان.

Bl. 8 b: تاریخ صلح نمچه با حضرت شاه جهان عالی بخت سلطان سلیم خان سلیمان تخت

Under sultan Selim III (1789—1807) slöts freden med Österrike i Sistov d. 4. 4. 1791; cf. HAMMER *Gesch. der osm. Dichtkunst*, IV, s. 381, nr 51. Författaren kallar sig bl. 7 b, 10 a احمیا.

Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (nr 24).

ii. Bl. 3 a: en tidigare ägares namnteckning och stämpel.

60.

Turkiska dikter med arabiska anmärkningar.

Papper. 50 bl., 19,2 × 12,5 cm. Skriftytan: 14 × 6,6 cm., omramad med röda linjer. 9 rader med många noter och anmärkningar i mycket liten skrift mellan raderna och i marginalen. Den turkiska texten är vokaliserad. Rubriker. Daterad (bl. 47 b) 921, inc. 15. 2. 1515. I gott skick. Band för biblioteket på Drottningholm, som nr 54.

Innehåll. Bl. 3 b: »Anmärkningar uti Prosodien och Syntaxin förnämligast uti Persiskan och Grekiskan».¹ Boken innehåller turkiska dikter med arabiska, persiska och turkiska noter och glossor; t. ex.

¹ »Grekiskan» är skrivfel för »Turkiskan».

bl. 18 a: رباعی الهی تا ذلک باقی و عرش و فرش اوله قائم
سکا عمری ابد ویره خدای باقی و دائم

Bokens ändamål är rent didaktiskt.

Proveniens. i. Bl. 49 b: Drottningholms Bibl. Kat. Nr 107 18³⁰ 54.
ii. Bl. 4 a: Perman. Constantinople, d. 10. Juillet 1711. Ecus.

60*.

Rörande en turkisk översättning av Sa'di's *Gulistān*, se nr 32.

61.

Rāgib Mehemmed Pascha's samlade skrifter.

Papper (av gulbrun färg). 144 bl., 24,2 × 15,7 cm. Skriftytan: 14,2 × 7,4 cm. 17 rader. Rubriker. Bl. 2 b vignett. I bästa skick. Daterad 1245, inc. 25. 7. 1827. Skrivarens namn: Mehemmed 'Emīn b. Mustafā. Mörkbrunt orientaliskt skinnband med guldpressningar.

Innehåll. Bl. 1 a: کلیات راغب محمد پاشا * سیر شریف بر
نبنده * فتح قلعه بلگران و آطه * تلخیصات نفیس و تحریرات * نذہت (sic)
* Historien om Belgrads och öns erövring (1738) omfattar bl.
25 b—47 b.

Litteratur. Om Rāgib Mehemmed Pascha, Fredrik den stores samtida († som storvezir 1176, inc. 23. 7. 1762), stiftaren av Rāgib Pascha's bibliotek i Konstantinopel och vitterhetens beskyddare se: GIBB, IV, s. 92—106; s. 95, n. 1. — HAMMER, *Gesch. der osm. Dichtkunst*, IV, s. 177. — BROCKELMANN, II, s. 424. — RIEU, *Türk.*, s. 204. — PERTSCH, *Türk.*, s. 248, nr 220; s. 422—24, nr 426—428. — AUMER, *Türk.*, s. 20, nr 65. — Hans divan är tryckt i Bülāq 1252 (1836/7).

Proveniens. Ur Hedenborgs samling (nr 30).

62.

En volym av den turkiska Alexander-romanen.

Papper. 248 bl., 20,3 × 14,7 cm. Skriftytan: 15,5 × 10 cm., omramad med röda linjer. 15 rader; vers i två kolumner. Rubriker. Bl. 4 b en vignett. Odaterad; ca. 1650. I gott skick, fastän i slutet mycket fuktfläckig. Band som nr 54.

Innehåll. Bl. 3 b: »Sagor om åtskillige Tartariske Printzar eller en Roman om Sultan Alexander med åtskillige inblandade Poesier».

Bl. 4 b titeln: اسكندر نامه من تالیف احمد كرمائی¹

Inc.: سبل كل ای بلبل شیرین زبان * حیف در کم کرلو قاله بو بیان

Boken är en del av 'Ahmed Kirmāni's *Iskender nāme*, en turkisk bearbetning av medeltidens Alexander-roman efter Firdausi och Nizāmī. Författaren, Tāg ud-din 'Ahmed b. 'Ibrāhim el-'Ahmedi († 815, inc. 13. 4. 1412), skrev verket ca. 1390, men omarbetade det senare flera gånger. Flera handskrifter av detta arbete äro alltigenom versifierade, då däremot vår handskrifts text är en blandning av prosa och matnawī verser, på samma sätt som *Berlin*, nr 472 (PERTSCH, *Türk.*, s. 458) och *Wien*, nr 776 (II. 30). I Stockholmshandskriftens början berättas om Alexanders vistelse hos turkarna; senare delen skildrar hans tåg till Hindustan. Bl. 31—61 finns även episoden om Alexanders kärleksäventyr med Gulšāh (»Rosenprinsessan»), kung Zeresbs (»Guldhäst») av Sistān dotter, vilken GIBB (I, s. 272, nr 1) anser vara senare infogad.

Litteratur. HAMMER, *Gesch. der osm. Dichtkunst*, I, s. 89—104. — GIBB, I, s. 266 ff.; VI, s. 26. — BROCKELMANN, *Zeitschrift der deutschen morgenländischen Gesellschaft*, Bd. 73, 1919, s. 2 ff. — TORNBORG, s. 115, nr CLXXXVIII, CLXXXIX. — RIEU, *Türk.*, s. 162—164. — PERTSCH, *Götha, Türk.*, nr 184. — PERTSCH, *Berlin, Türk.*, s. 457, nr 471, 472. — Några utdrag äro publicerade av Neğib 'Āsym (*Tārīh-i-'otmāni engümeni meğmū'asy*, I, s. 46—51).

Proveniens. i. Bl. 247 b: Drottningholms Bibl. Kat. Nr 104. 18⁸⁹ 54.

ii. Bl. 4 a, 246 b olika stämplat.

63.

Humājūn nāme.

Papper. 287 bl., 20,4 × 13,2 cm. Skriftytan: 14 × 7,2 cm. 19 rader.
 Rubriker. Daterad (bl. 284 b) 1033 (inc. 25. 10. 1623). Skrivarens namn: Nūrī.² I gott skick. Orientaliskt, brunt skinnband (skadat).

Innehåll. Titel (bl. 1 a): همایون نامه.

Inc. (bl. 1 b): چین و ماجین ده همایون فال نام بر پادشاه و ارایدی
 که الخ.

Humājūn nāme »den kungliga boken» är en turkisk översättning av det persiska verket *Anvār-i-Suhailī*, »Kanopus' strålar», en bearbet-

¹ Två ord äro här utplånade i manuskriptet.

² Jfr HAMMER, *Geschichte der osmanischen Dichtkunst*, III, s. 401.

ning av Kalila och Dimna, författad av Husain el-Vā'iz el-Kāšifi († 1504/1505). — Inledningen till föreliggande hs. avviker från övriga kända texter.

Litteratur. ETHÉ, s. 327—329. — HAMMER, *Gesch. der osm. Dichtkunst*, I, s. 25 ff; II, s. 229 ff. — FR. v. DIEZ, *Über Inhalt etc. des Königlichen Buches*. Berlin 1811. — *Fundgruben des Orients*, II, s. 270. — ADELBURG, *Auswahl aus dem Humajunnamé oder Kaiserbuch*, H. 1. Wien 1855. — TORNBURG, *Upsala*, s. 61, 62, nr CVII, CVIII. — RIEU, *Türk.*, s. 227 f. — PERTSCH, *Türk.*, s. 435 ff. — KRAFFT, nr 157. — Tryckt i Bulāq 1251 (1835/1836) och i Konstantinopel ca. 1291.

Proveniens. i. Gammalt signum: Turk och Arab. MSS. N:o 8.

ii. H. Perman: emta Adrianopolis 36 Imperialibus die 21. May 1713.

iii. Inlewererad till Kongl. Bibliotheket af Herr Hofrättsrådet Hans Olivecrona d: 22 Martii 1738. Olof Dalin.

iv. Bl. 1 a: en tidigare ägares namn:

اسماعيل بن المولى المرحوم خليل

64.

Husain el-Vā'iz' »Levnadsvishet».

Papper (av olika färg). 238 bl., 19,8 × 13,7 cm. Skriftytan: 15,5 × 7,2 cm., omramad med svarta och röda linjer. Rubriker i guld och rött. 15 rader. Bl. 2 b vignett. Några blad lösa, men eljest i gott skick. Daterad 1050 (inc. 23. 4. 1640). Orientaliskt, brunt skinnband med guldpressningar.

Innehåll. Kolofon (bl. 234 a): بحمد الله تعالى ترجمه اخلاق

المحسنى كه فوايد الملوك ايله تسميه اولمشدر الخ

Titel (bl. 2 a): ترجمه اخلاق محسنى من تأليفات حسين

الواعظ الكاشفى ونام ديكر فوايد الملوك

Boken innehåller en turkisk översättning av det persiska verket *Ahlāq-i-Muhsinī*, en handbok i etik författad 1494/1495 av Husain b. 'Alī el-Vā'iz el-Kāšifi och tillägnad sultan Husains av Herāt son. Vår turkiska bearbetning är tillägnad sultan Ibrāhim I (1640—1648; jfr bl. 3 b) och författad (bl. 4 b) av مراد النكدوى. En tidigare turkisk bearbetning härstammar från skalden 'Azmi († 990, inc. 26. 1. 1582) och kallas *'Anīs el-'ārifīn*; en annan från Tā'ib (nr 74).

Litteratur. ETHÉ, s. 347—349, 327. — HAMMER, *Gesch. der osm. Dichtkunst*, III, s. 30. — PERTSCH, *Pers.*, s. 308 ff., nr 274—278. — HH., I, s. 204, 285. — RIEU, *Pers.*, II, s. 443. — GARCIN DE TASSY, *Journ. Asiat.*, 1837, II, s. 61—81.

- Proveniens. i. (bl. 1 b): N. 6. 6 Ducater i Guld.
 ii. Ur den Celsingska samlingen.
 iii. (bl. 2 a) 6 sichini.
 iv. Bl. 2 a en tidigare ägares stämpel.
 v. Gammalt signum: Turk. och Arab. Manusc. N:o 5.

65.

Rāzī's »Levnadsregler för vezirer».

Papper. 161 bl., 21 × 13 cm. Skriftytan: 14 × 7 cm., omramad med linjer i svart och guld. 13 rader. Rubriker i guld och rött. Bl. 2 b en vignett. Daterad (bl. 159 b) 1090 (inc. 12. 2. 1679). I gott skick. Orientaliskt, mörkbrunt skinnband med guldpressningar.

Innehåll. Titeln (bl. 2 a): منهج الوزير رازی افندی ترجمه رساله
عاجیب وغریب.

bl. 11 b: 1.87 تاریخ قدوم پادشاه روم از ادرنه به استانبول فی سنه

bl. 14 b—15 b: 1.89 تاریخ فتح قلعه چهرن فی سنه

bl. 15 b: اسم مؤلف کتاب رازی المخلص حسین ابن محمّد آمدی

bl. 22 a: اسم کتاب منهج الوزير.

Författaren, Husain b. Muhammed från 'Āmid i Dijār-Bekr, med tillnamnet Rāzī, levde således ca. 1089 (inc. 23. 2. 1678). Hans arbete, vars 15 kapitel uppräknas bl. 22, är en för vezirer avsedd handledning i levnadsvisdom, uppblandad med sagor, tagna ur Kalila och Dimna samt Sindbād.

Litteratur. Om dylika böcker se: ETHÉ, s. 346—350. — BROCKELMANN, II, s. 210, 254, 356, 446. — TORNBORG, s. 297, nr CCCCLXVIII, CCCCLXIX. — AHLWARDT, nr 5612. — RIEU, *Pers.*, s. 410 ff. — PERTSCH, *Türk.*, s. 51, nr 24; s. 289, nr 257 f. — PERTSCH, *Gotha, Türk.*, nr 114, 139. — KRAFFT, *Wien*, nr 490.

Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (nr 20).

ii. Bl. 2 a: En tidigare ägare, أبراهیم ادهر، levde 1194. (inc. 8. 1. 1780).

66.

Sagan om de 40 vezirerna.

Papper. 168 bl., 18,7 × 11,7 cm. Skriftytan: 13 × 7 cm. 15 rader. Rubriker. Vokaliserad. Bl. 5—17 äro senare supplerade av en annan

hand. Bl. 20 b, 21 a, 22 a, o. s. v. finnas utfyllda partier, möjligen avsedda för sedermera aldrig utförda miniatyrer. Mycket begagnad och smutsig, men eljest i gott skick. Daterad 951 (inc. 25. 3. 1544). Skrivarens namn: Muhammed b. Muhammed. Band för Drottningholms bibliotek, som nr 54.

Innehåll. Bl. 4 b: »Sagor och Fabler lämpade till en Ung Printz underwisning och Roo afdelta uti 40 Aftnar».

Bl. 5 b: الكتاب . . . بنام قرق وزیر.

Den berömda berättelsen om de 40 vezirerna, även kallad de 40 aftnarna. Texten i vår handskrift överensstämmer med TORNBORG, nr CXI (Vet. 38).

Litteratur. TORNBORG, *Uppsala*, s. 63 ff., nr CXI, CXII. — TORNBORG, *Lund*, s. 5, nr V. — RIEU, *Turk.*, s. 216 ff. — PERTSCH, *Türk.*, s. 445 ff. — BELLETÈTE, *Contes turcs en langue turque, extraits du roman intitulé les Quarante visirs*. Paris 1812. — W. F. A. BEHRNAUER, *Die vierzig Veziere*. Leipzig 1851. — GIBB, *The History of the Forty Vezirs . . . done into English*, London 1886. — Tryckt Konstantinopel 1285 (= 1868/1869). — Cf. ETHÉ, s. 261, 325 f.

Proveniens. i. Drottningholms Bibl. Kat. Nr 103. 18¹⁹ 54.

ii. Bl. 92 a, 114 a, 117 a finnas många stämplrar av tidigare ägare.

67.

Sagan om de 40 vezirerna.

Papper. 137 bl., 25 × 15 cm. Skriftytan: 21,5 × 11,5 cm. 17 rader. Stor turkisk stil, som mycket liknar dīvānī. Rubriker. Daterad 1002 (inc. 27. 9. 1593). Skrivarens namn: 'Ahmed b. Šeih 'Abd el-Gaḥl b. Šeih 'Abd el-Karīm تیراوی (ifrån ön Thera-Santorin?). I gott skick. Band för Drottningholms bibliotek, som nr 54.

Innehåll. Lika med nr 66 = Drottningh. 103; dock avviker texten något.

Proveniens. i. Drottningholms Bibl. Kat. Nr 102. 18¹⁹ 54.

ii. Bl. 7 b: en tidigare ägares stämpel och notis, daterad 1050 (inc. 23. 4. 1640).

68.

Sagan om 'Abū 'Alī Sīnā.

Papper. 117 bl., 18,7 × 10,7 cm. Gammal orientalisk paginering. Skriftytan 16 × 8 cm. 13 rader. Stilen liknar nr 67 = Drottningh. 102. Rubriker. Daterad (bl. 114 b, 113 a) 1052 (inc. 1. 4. 1642). Skrivarens namn: Kātib Mustafā. I gott skick. Band för Drottningholms bibliotek, som nr 54.

Innehåll. Bl. 3 a: »Twenne Mahometanska Philosophers Ebu Alis och Ebulharis äfwentyr».

Bl. 113 b: کتاب ابو علی سینا.

Av sagan om 'Abū 'Alī Sinā (Avicenna) och hans tvillingbroder 'Abū-l-Hārīt finnas fyra recensioner:

a) TORNBORG, nr 118; RIEU, *Turk.*, s. 231;

b) TORNBORG, nr 119; PERTSCH, *Gotha, Türk.*, nr 250;

c) PERTSCH, *Berlin, Türk.*, s. 466, nr 486, 487;

d) AUMER, *München, Türk.*, nr 207 (skriven 1084, inc. 18. 4. 1673).

Den sista föreligger också i Stockholmshandskriften; även bokens ursprungliga titel, لطایف نامه, finns bl. 113 a.

Bl. 4 b: متنوی خدا بر در نظیر اولم و خدایه
هم اول اولدر هر ابتدایه الخ

Proveniens. Bl. 116 b: Drottningholms Bibl. Kat. Nr 114. 18¹⁸54.

69.

Mehemmed Ćelebi's lustiga historier.

Papper. 90 bl., 17,3 × 11 cm. *Skriftytan:* 14 × 8 cm. 13 rader. *Vokaliserad.* *Rubriker.* Sannolikt av samma skrivare som nr 66 = Drottningh. 103. I gott skick. Band som nr 54. Bl. 87 och 88 äro så hårt skurna, att delar av texten gått förlorade.

Innehåll. Bl. 3 b: »Differens Contes ou Historiettes».

Bl. 5 b: هذا کتاب دافع الغموم ورافع الهموم در ودر تسمیه سی
دلی برادر در

Mehemmed Ćelebi b. Mustafā, känd under namnet Gazāli eller Deli birāder, »Den tokiga bröderna», skrev sin under titeln Bekymrens förjagande och sorgernas skingrande mycket kända samling av skämtsamma berättelser år 918 (inc. 19. 3. 1512).

Litteratur. HAMMER, *Gesch. der osm. Dichtkunst*, II, s. 198 ff. — PERTSCH, *Türk.*, s. 451, nr 460.

Proveniens. i. Drottningholms Bibl. Kat. Nr 113. 18¹⁸54.

ii. Bl. 86 a ett monogram »H. P.» (= H. Perman?).

iii. En tidigare ägares, 'Otmān b. Mehemed, stämpel.

70.

'Idrīs el-Bidlīsī's osmaniska historia.

Papper. 82 bl., 28,6 × 20 cm. *Skriftytan:* 20,7 × 11,5 cm. 25 rader. *Rubriker.* Odaterad, ca. 1750. I gott skick. Orientaliskt pappband.

Innehåll. Titel (bl. 2 b): كتاب صفات الثماندن كتيبة ثابيه يعنى تاريخ هشت بهشتنك ايكديجي دختري اخبار قياصره و خلفای عثمانیئینک سلاطین عدالت ایینی ذکرده در

Författaren, Hukm ed-din 'Idris från Bidlis i Kurdistan († 930, inc. 10. 11. 1523), levde vid sultanerna Bajazids och Selims hov och skrev på deras önskan en historia om de första åtta osmaniska sultanerna (710—908 = 1310—1502). Verket är ursprungligen skrivet på persiska och bär titeln De åtta paradisen, emedan det är indelat i 8 böcker, svarande mot de åtta sultanerna.¹ Flera turkiska översättningar finnas. Stockholmshandskriften innehåller en turkisk översättning av andra och tredje (bl. 58 a) boken; översättningen är dock ej fullständig, i det att slutet saknas. Sista rubriken (bl. 79 b):

حکایت اول سلطان مبارزان الخ

Litteratur. TORNBORG, s. 191, nr CCLXXIV. — RIEU, *Pers.*, s. 216 ff. — PERTSCH, *Pers.*, s. 430 f. — PERTSCH, *Türk.*, s. 240, nr 211. — Jfr ovan nr 39.

Proveniens. Ur Hedenborgs samling (nr 32).

71. 72.

'Alī's världshistoria.

Papper. 8 försättsbl. + 02. bl. + 2 försättsbl.; 7 försättsbl. + 046 bl. + 2 försättsbl. Arabisk foliering. 29,8 × 18,8 cm. *Skriftytan:* 22,5 × 11,3 cm., omramad av guldlinjer. 31 rader. I början av varje »rukn» vackra vignetter; samtliga band inledas av innehållsförteckningar. *Rubriker.* Daterad (II., bl. 22. b) 1147, inc. 3. 6. 1734. *Skrivarens namn:* امین محمد ابن مصطفی زکی. *Bunden* i två röda orientaliska skinnband med guldpressningar. Till handskriften höra två röda skinnfodral (skadade), tillverkade av samma bokbindare, som förfärdigat fodralen till Mirchonds historia (nr 41—45).

¹ Även paradisen brukas uppgivas vara åtta.

Innehåll. Världshistoria, författad av Mustafā b. 'Ahmed, känd under namnet 'Alī Efendi († 1008, inc. 24. 7. 1599). Första bandet behandlar människans historia från Adam till Muhammed och muhammedanernas historia till sultan Murād II († 855, inc. 3. 2. 1451); andra bandet omfattar osmanernas historia från 855 till 1006 (inc. 14. 8. 1597).

Litteratur. HAMMER, *Geschichte der osmanischen Dichtkunst*, III, s. 115; *Geschichte des osmanischen Reiches*, IX, s. 188 ff; I, s. XXXVIII; IV, s. 651. — TORNBORG, *Ups.*, s. 195 f., nr CCLXXX—CCLXXXII. — RIEU, *Turk.*, s. 26, s. 27 b ff. — AUMER, *München*, s. 22, nr 73. — *Handlingar*, h. 5, 1865, s. 82 f. — Tryckt i Konstantinopel, 5 voll., 1277—1286 (1860—1869).

Proveniens. i. Ur L. v. Engeströms bibliotek (DRB, II, 39, 40).

ii. Band I, främre pärmen: Donné par Mr Berggren, de la part de Mr le Chevalier de Palin, Ministre de S. M. le Roi à Constantinople, à la Bibliothèque de S. E. Mr le Comte d'Engeström.

73.

Hoğa Efendi's turkiska historia.

Papper. 596 bl. (arabisk paginering), 29,7 × 19,2 cm. **Skriftytan.** 22,5 × 12 cm. 23 rader. **Rubriker.** **Daterad** (bl. 596 a) 1071, inc. 6. 9. 1660. **Skrivarens namn:** بكر بن عمر. **Fuktfläckig, men eljest i gott skick.** **Orientaliskt, brunt skinnband med pressningar (något skadat).**

Innehåll. Titeln på nedre snittet: نتاج التواريخ لخواجه افندی.

Författaren, Sa'd ud-din b. Hasan Gān, känd under namnet Hoğa Efendi, var mufti i Konstantinopel († 1008, inc. 24. 7. 1599). Hans verk, Krönikornas krona, behandlar osmanernas historia från 'Otmān Gāzi till sultan Selim I († 926, inc. 23. 12. 1519).

Litteratur. HAMMER, *Osmanische Dichtkunst*, III, 98. — TORNBORG, *Ups.*, s. 192, nr CCLXXV f. — RIEU, *Turk.*, s. 51—53. — FLÜGEL, II, 244. — PERTSCH, *Türk.*, s. 242 f., nr 213. — Tryckt i Konstantinopel, 1279 (1862/1863). Latinsk översättning av JO. LEUNCLAVIUS, ed. II, Frankf. 1596 (ed. MIGNE, Paris 1866). Turcice et latine cura AD. FR. KOLLAR A KERESTEN. Wien 1755.

Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (nr 33).

ii. Bl. 1 a: flera namnteckningar och stämplor av bokens tidigare ägare, nämligen:

1) علی بن محمد بن مصطفی الشہیر

2) عثمان المدعو بدرویش اغا زاده الازمدی

3) مصطفی بن علی الاستانبولی

(Kastamuni) القاضي بمدينة قسنونو.

74.

Biografier över storvezirer.

Papper. 121 bl. 22,3 × 14,6 cm. *Skriftytan:* 14,8 × 7,6 cm., ram av röda linjer. 23 rader. *Rubriker.* Bl. 3 b en vignett. *Daterad* 1211 (inc. 7. 7. 1796). *I gott skick.* Orientaliskt, brunt skinnband med guldpressningar.

Innehåll. Titeln på nedre snittet och i vignetten: كتاب حديقة الوزراء.

Boken innehåller biografier över storvezirer till Rāmi Mehemmed (1115, inc. 17. 5. 1703) av 'Otmān Zāde 'Ahmed Efendi, kadi i Kairo, känd under namnet »Tā'ib» († 1136, inc. 1. 10. 1723), och en fortsättning av det förra arbetet (bl. 91 b ff.) till Damad 'Ibrāhīm Pascha († 1143, inc. 17. 7. 1730) av 'Omar Dilāver Āgā Zāde.

Litteratur. HAMMER, *Histoire*, III, s. 654, nr 37, 38; *Gesch. der osm. Dichtkunst*, IV, s. 120 f. — TORNERG, s. 200, nr CCXCII. — PERTSCH, *Türk.*, s. 264 ff. — RIEU, *Turk.*, s. 73 a.

Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (nr 28).

ii. Bl. 3 a en stämpel med årtal ٢١٦ (= 1801/1802).

75.

Kairos historia av Mehemmed el-Hallāq.

Papper. 301 bl. 20,7 × 13,8 cm. *Skriftytan:* 14,5 × 7,8 cm., ram av röda linjer. 19 rader. *Rubriker.* Delvis vokaliserad. Bl. 2 b en vignett. *Odaterad;* ca. 1750. *I bästa skick.* Orientaliskt, brunt skinnband med guldpressningar.

Innehåll. Titeln (bl. 1 a) تاريخ مصر قاهرة och تاريخ مصر; bl. 2 a: تمت التاريخ النوادير; bl. 301 a: تاريخ يوسف الحلاق.

Inc bl. 2 b: أما بعد... محمد بن يوسف الحلاق دیر کہ اشبو کتابی تالیفند باعث اولدر کہ مصر مملکتند کلن آل عثمانی فایبارینکی دکریدر الخ.

Handskriften innehåller Kairos historia under osmanernas herravälde från och med sultan Selim I (1512—1520) till 1126 (inc. 17. 1. 1714), av Mehemmed b. Jūsuf el-Hallāq. Någon annan handskrift av detta verk är mig icke bekant. Liknande är 'Abd ul-Kerīms historia (RIEU, *Turk.*, s. 69 ff.).

- Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (nr 19).
 ii. Bl. 1 a och 2 a stämpel och namnteckningar av bokens tidigare ägare, även med årtal 1210 (inc. 18. 7. 1795).

76.

Şefîq's historia om janitscharernas uppror.

Papper. 40 bl. 20,8 × 15,2 cm. Skriftytan: 15,5 × 7 cm., ram av guldlinjer. Rubriker. Bl. 2 b en liten vignett i guld. I randen tabrika glossor. Daterad 1185 (inc. 16. 4. 1771). I gott skick. Orientaliskt, brunt skinnband. Till handskriften hör ett brunt skinnfodral med guldpressningar.

Innehåll. Titeln på bakre pärmen (två gånger) شفيق نامه. Författaren, Şefîq Efendi, känd under namnet Masraf Zâde († 1127, inc. 7. 1. 1715), behandlar i denna bok janitscharernas uppror och sultan Mustafâ's avsättning (1115, inc. 17. 5. 1703).

Litteratur. RIEU, *Turk.*, s. 63 f. — FLÜGEL, *Wien*, II, 279. — HAMMER, *Gesch. der osm. Dichtkunst*, IV, 80. — *Histoire*, III, s. 314—320; s. 652, nr 15.

- Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (nr 12).
 ii. Bl. 2 a: olika stämplor och namnteckningar av bokens tidigare ägare, även med årtalen 1185 (inc. 16. 4. 1771), 1198 (inc. 26. 11. 1783) och 1219 (inc. 12. 4. 1804).

77.

Kâtib Ćelebi's kronologiska tabeller och Sujütî's avhandling om koranen och astronomi.

Papper. 104 bl. 20,8 × 12,7 cm.; arabisk paginering. Skriftytan: i första delen varierande; i andra delen 15 × 8 cm. 25 rader. Rubriker. Många blad oskrivna. Bl. 6 a vignett. Daterad (bl. 89 a) 1101 (inc. 15. 10. 1689); bl. 104 b: 1104 (inc. 12. 9. 1692). Skrivarens namn: الحاج شعبة القاضي.¹ Några ark lösa, men eljest i gott skick. Orientaliskt, brunt skinnband med guldpressningar.

Innehåll. Handskriften innehåller två verk:

a) Bl. 1 b: »تقديم التواريخ لكتاب چلبى», *Takvim-uttevarich*. Kronologiska tabeller från världens skapelse til 1074 efter hegiran af kjateb-tschelebi. Denna bok är sedan tryckt i Constantinopel (se det tryckta exemplaret i Kongl. Bibliotheket.).»

¹ Jfr BROCKELMANN, II, s. 360, nr 10.

Kätib Celebi's (eller Hagggi Halifa, † 1068, inc. 9. 10. 1657) tabeller äro tryckta i Konstantinopel 1146 (inc. 14. 6. 1733). I föreliggande handskrift äro tabellerna fortsatta till 1074 (inc. 5. 8. 1663), vilket år 'Ahmed Pascha (bl. 62 a) erövrade Ujvar (Neuhäusel, vid Komorn, se: HAMMER, *Histoire*, III, 81 a).

Litteratur. RIEU, *Türk.*, s. 33. — PERTSCH, *Türk.*, nr 195—198, s. 222. — BROCKELMANN, II, s. 428, nr 2.

b) Bl. 1 b: الهيئة السنية في الهيئة السنية تاليف الامام الحافظ الجلال السيوطي. »En Theologico-cosmologisk afhandling om Verlden efter Alcorans och de största musulmanska lärares meningar av Imam Elhafez Elgelal från Sujuth eller Asjuth i Egypten, som förmodligen är densamma som S. Herbelot kallar Gelaeddin Aboulfadhl Abdalrahman Mohammed Assiouthi. — Den förra boken är på turkiska, denna på arabiska». (Åkerblad.)

Litteratur. BROCKELMANN, II, s. 148, nr 66. — AHLWARDT, V, s. 173, nr 5697 f.

Proveniens. i. På främre pärmens inre sida: N. 3 (Celsing's nummer?). — 9 Rixdl. — آر ویدسون (= Steen Arfvidson Sture); jfr TORNBORG, *Ups.*, s. 42, nr LXX.

ii. Gammalt signum; Turk. och Arab. MSS. N:o 7.

78.

'Ain 'Alī's statsrättsliga skrifter.

Papper. 75 bl. 20,6 × 15,3 cm. Skriftytan: 17 × 11 cm., 11 rader. Rubriker. Odaterad; ca. 1650. I bästa skick. Band för Drottningholms bibliotek.

Innehåll. Bl. 3 b: »Beskrivning om Turkiska Indelnings Wärdets Inrättning i Ziarnets(l) och Timars».

Handskriften innehåller två statsrättsliga skrifter av 'Ain 'Alī Mü'ezzin Zāde skrivna för Murād Pascha, Ahmed I:s vezir (1012—1026 = 1603—17).

Litteratur. HAMMER, *Staatsverfassung* (1815), s. XVII, nr IV, s. 337; *Histoire*, II, s. 589, nr 69. — PERTSCH, *Gotha*, nr 133. — *Paris*, nr 41. — *Dresden*, nr 233. — VOLLERS, nr 1026.

a) bl. 4 b—46 b: قانون نامه آل عثمان

Litteratur. PERTSCH, *Türk.*, s. 288 f. — *Journal Asiat.*, 1870, I, s. 239 ff. — Översatt av P. A. VON TISCHENDORF, *Das Lebenswesen in den moslimischen Staaten* (Lpz 1872), s. 57 ff.

b) bl. 46 b—73 b. Inc.: كاتب ديوان ملكي وملكوت.

Litteratur. PERTSCH, *Türk.*, s. 288, nr 2. — BELIN, *Journal Asiat.*, 1864, II, s. 247.

Proveniens. i. Drottningholms Bibl. Kat. N:o 108. 18^g54.

ii. Sannolikt köpt av Celsing i Turkiet vid samma tillfälle som närmast följande handskrift förvärvades.

79.

'Ain 'Alī's statsrättsliga skrifter.

Papper. Gammal paginering. 138 sidor. 22,3 × 16 cm. Skriftytan: 17,3 × 11 cm., 11 rader. Samma stil som nr 78. Rubriker. Odaterad; ca. 1650. I bästa skick. Orientaliskt, svart skinnband (skadat).

Innehållet överensstämmer noggrant med nr 78 (= Drottn. 108), av vilken nr 79 sannolikt är en avskrift, härrörande från samma skrivare; ty utelämnandet av en rad (s. 82, r. 10 = Drottn. 108, bl. 46 b., r. 1—2), föranlett av ett homoiotelevton, förklaras bäst sålunda.

Litteratur. Se nr 78.

Proveniens. i. Gammalt signum: Turk. och Ar. MSS. N:o 11.

ii. S. 1: »N. 2» (Celsings nummer). »Canon Name. 4 Rxd.»

80.

Suleimān I:s Qānūn nāme.

Papper. I försättsbl. + 1.. bl. 20,7 × 15 cm. Skriftytan: 14 × 7 cm., 19 rader, omramad av röda linjer. Rubriker. Bl. 90—1.. blanka. Många marginalnoter. Daterad (bl. 19 a, 92 b) 1126 (inc. 17. 5. 1714). I bästa skick. Orientaliskt, rödbrunt skinnband med guldpressningar.

Innehåll. Handskriften innehåller två skrifter av den turkiske rättslärde (»scheich ul-islām») 'Abū-s-su'ūd, som var sultan Suleimān I:s (1520—1566) juridiske rådgivare och dog 982 (inc. 23. 4. 1574).

Litteratur. TORNBERG, *Ups.*, nr CCCCLXX—CCCCLXXII, s. 298 f. — *Lund*, nr LXIX. — PERTSCH, *Türk.*, s. 286, nr 261. — RIEU, s. 248, nr IV. — AUMER, *Türk.*, nr 113—115. — GIBB, III, 116. — HAMMER, *Geschichte*, III, s. 477; *Histoire*, II, s. 589, nr 63; *Staatsverfassung*, 1815, s. 87 ff. — Se även nr 83 = Turk. och Arab. MSS. N:o 4, bl. 111.

a) bl. 1 b—19 a: معروضات مرحوم أبو السعود

- b) bl. ۲۱ b—۹۲ b: قانون نامه معتبره در زمان سلطان سليمان خان.
 c) bl. ۹۲ b—۹۳ b: ett litet tillägg av samma författare. Inc: زيد سپاهی تیماری داخلنده.

Litteratur. HAMMER, *Staatsverfassung*, s. 337 ff., 345 ff.

Proveniens. i. Gammalt signum: Turk. och Arab. MSS. N:o 10.

ii. På främre pärmens inre sida: »N. 4.» (Celsings nummer). »5 Sechini».

81.

Jahjā's fetvasamling.

Papper. Arabisk paginering, 1 försättsbl. + ۲۵۹ bl., 29,3 × 18 cm. Skriftytan: 13 × 11,8 cm. 33 rader. Rubriker. Daterad (bl. ۲۵۸ b) 1120, inc. 23. 3. 1708. Tämligen smutsig, eljest i gott skick. Bl. 1۴۵ blankt. Emellan bl. ۱ och ۲ äro två blad insatta. Orientaliskt, brunt skinnband med grönt tygöverdrag (skadat).

Innehåll. Bl. ۲۵۹ b: »Un Recueil des loix de justice». Titeln på nedre snittet: بحیى فتاوالى. En inlagd lapp: »کتاب فتاوى». Samling af Scheich-Islam Jahjah Ebn Zekaria's decisioner Samlade af någon som kallar sig Muhammed Ebnelhalim Elberusi». (Åkerblad.) Samlarens riktiga namn är محمد بن عبد الحليم البروسى (bl. ۱ a); författaren شیخ مشایخ الاسلام بحیى بن شیخ الاسلام زکریا بن بیرام. Författarens fader, mufti Zakarijā b. Bairām från Angora, dog 1001 (1592/1593). Hans son, scheich ul-islām Jahjā Efendi, är även känd som skald († 1053 = 1644). Början på handskriften i Uppsala står i vår handskrift bl. ۳ a l. 14.

Litteratur. TORNBORG, s. 285, nr CCCCXLV. — GIBB, III, s. 277. — HAMMER, *Gesch. der osm. Dichtkunst*, III, s. 378.

Bl. ۲۵۵ b, ett tillägg: قانون نامه در زمان معلم زاده توقیعی.

Litteratur. Om Mu'allim Zāde, qādī'asker av Anatolien och Rumilien 974—979 (= 1566—1571) se: RIEU, *Turk.*, s. 184 a och den där förtecknade litteraturen, ävensom TORNBORG, s. 283, nr CCCCXLI.

Proveniens. i. Bl. ۲۵۹ b: Ingifwen til Kongl. Bibliotheket af H. Hofrättsrådet Olivecrona d. 22. Martii 1738. Olof Dalin.

ii. På försättsbladet namnteckningar av tidigare ägare.

iii. Gammalt signum: Turk. och Ar. Man. N:o 1.

82.

Fetvasamling.

Papper. 185 bl. 25 × 14,3 cm. Skriftytan: 20,2 × 8 cm., ram av förgyllda och svarta linjer, 27 rader. Rubriker. Odaterad; ca. 1700. Fuktfläckig, men eljest i gott skick. Band för Drottningholms bibliotek.

*Innehåll. Bl. 4 b: »Fetva. Muftis Utslag öfver flere til Honom upgifne Lag-Frågor». Titeln saknas, då första bladet är förkommet. Denna fetvasamling liknar nr 81 = Turk. och Ar. Mss 1 och följer den vanliga ordningen. Författaren är ingenstädes nämnd. På flera ställen förekommer نوع آخر; se: LUMER, *Türk.*, s. 15 nr 52.*

Proveniens. i. Drottningholms Bibl. Kat. N:o 105. 18¹/₂ 54.

ii. Bl. 3 a: Uppå Kongl. Mayst. nådigsta befallning köpt i Constantinopel för 22 Rxd. Court år 1714 i Augusti månad.

83.

Fetvasamling.

Papper. 8 + ۲۳۱ bl. 30 × 13,5 cm. Skriftytan: 26 × 9,5 cm., 29 rader. Rubriker. Odaterad; ca. 1650. Mycket begagnad, fuktfläckig och smutsig. Orientaliskt, brunt skinnband (skadat).

Innehåll. Titeln på främre pärmen: »کتاب فتاویٰ, Samling av fetva eller Mufti's utslager». Handskriften innehåller utlåtanden av Jahjā och 'Abū-s-su'ūd och följer den vanliga ordningen. Bl. 1—6 och ۲۹ ff. många notiser av olika innehåll.

*Bl. ۲۲. b ett tillägg: کتب من الفتاوی المنقولہ من خط المرحوم
ابو السعود افندی*

inc: أرض میبری کتابلرده أرض عشری, överensstämmande med nr 80 = Turk. och Arab. MSS. nr 10 bl. ۲۴ b l. 8.

Proveniens. i. Gammalt signum: Turk. och Arab. MSS. N:o 4.

ii. Bl. ۲۳۱ b: ingifwen til Kongl. Bibliotheket af Herr Hofrättsrådet Olivecrona d. 22 Martii 1738. Olof Dalin.

84.

Räkenskapsbok från den turkiska arméförvaltningen i Budapest.

Papper (med vattenstämpel; se: bl. 173—239). 302 bl. 41,8 × 15 cm. På varje sida 5 × 4 poster i svart och rött bläck. Något fuktfläckig, men eljest i bästa skick. Gammalt pappband med skinnrygg.

Innehåll. Arméintendenturens i Budapest räkenskaper. Året 1037 (inc. 12. 9. 1627), sultan Murād IV (1032—1049 = 1623—1640) och Qaraqās Mehemmed Pascha nämnas. Boken ger en intressant inblick i den turkiska administrationen i början av 1600-talet.

Bl. 156 b och 157 a har en viss Christian Drufva(?) anno 1686(?) med blyerts inskrivit några tyska psalmverser: »All mein anfang zu dieser Frist etc.»

Proveniens. i. »Denne Boken är tagen i Ofen, då hon af de Keiserlige blev eröfrad¹, och mig der nedre i Ungern förärd af een Chuur Bayerlig General under Cavalleriet benembd Arcus² som skulle hoon vara funnen uthi den stoore Vezirens Cantzelie ock uthi sig begriipa de utgifter och inkomster som vidh belägringen äro passerade ock inleffereres nu uthi Hans Kong. May^{ts} Bibliothec av Gustaff Carlholm, Prof. Phil. Moral. designatus, d. 9. Feb. Anno 1689».

ii. På främre och bakre pärmens inre sidor: »228» och »228 Nov. N.»; jfr Jachesii register efter slottsbranden, dat. 1698, pag. 304, nr 228: »Ett Turkiskt MS. med Räkning och utgifter vid Ofens äröfring».

iii. Gammalt signum: Turk. och Ar. Mss. N:o 26.

85.

Medicinska avhandlingar av Muṣṭafā Faizī.

Papper. 60 bl. 21,2 × 12,7 cm. Skriftytan: 15 × 7,3 cm., omramad med röda linjer, 22—23 rader. Rubriker. Odaterad; ca. 1700. I bästa skick. Orientaliskt skinnband, överdraget med papper.

Innehåll. Tre medicinska avhandlingar av läkaren Muṣṭafā Faizī, sultan Mehemmed b. Ibrāhims (1058—1099 = 1648—1687) livmedikus, nämligen

a) bl. 1 b: *بو رسالہ صحت نصاب ونسخة حکمت انتسابی*
تالیف وترسیمنه باعث الخ

handlande om olika rubbningar i matsmältningen.

¹ 2. Sept. 1686.

² Joh. Bapt. Arco, † 1715 i München.

b) bl. 20 b: جو رسالہ سوادى مراقبہ تسمیہ اولنوب الخ,
»om melankoli och mjältsjuka».

c) bl. 29 b: رسالہ ثالثیہ مرض افرنج رسالہ سى تسمیہ اولنوب الخ
»om franska sjukan (lues venerea)».

Litteratur. RIEU, *Turk.*, s. 125. — PERTSCH, *Gotha, Arab.*, IV, s. 19;
Türk., nr 118. — KRAFFT, nr 385. — BROCKELMANN, II, s. 447.

Proveniens. Ur Hedenborgs samling (nr 25).

86.

Turkisk brevsamling.

Papper. 159 bl. 19,3 × 13,5 cm. Skriftytan: 13,5 × 11 cm., 11 rader, vacker turkisk ävānī. Rubriker. Daterad (bl. 157 a) 1101, inc. 15. 10. 1689. Många blad äro så nära skurna av bokbindaren, att delar av texten gått förlorade, t. ex. bl. 48, 150, 151. Ganska smutsig, eljest i gott skick. Band för Drottningholms bibliotek.

Innehåll. Bl. 3 b: »Formulair-Bok för åtskilliga slags Bref, Tittlar, etc., innehållande flera Keyserl: Bref till Christna och Tartariska Printzar, äfwen till Vizirer och andra höga Ämbets-Männ».

Handskriften innehåller ett antal brev; det första börjar bl. 5 b:

شیخ الحرامدن پادشاه لره وزرایه و اعالمه الخ

och är daterat 1037 (inc. 12. 9. 1627).

bl. 36 a: مرحوم سلطان سلیمان خان وزیر اعظم محمد پاشایه
(Mehemmed Pascha var 1523 Suleimān I:s storvezir.)

ibid. مرحوم سلطان احمد خان قاضی عسکر یحیی افندیه
Ahmed I regerade 1603—1617.

bl. 43 a: شاه طهماسبین شهراده سلطان سلیم حضرتلرینه

bl. 48 b: (schah شهراده سلطان سلیم حضرتلری شاه طهماسبه
Tahmāsp av Persien, † 1576; Selim II, † 1574)

bl. 105 a: صدارت عظمی قائمقامی حضرتلرندن قریم خانی
محمد کرای خانہ (Mehemmed Girāj, chan av Krim, † 1584.)

bl. 112 a: (schah وزیر اعظم مرحوم مراد پاشا طرفندن شاه عباسه
'Abbās, 1587—1628; Murād Pascha, † 1611), m. m.

Bl. 147 ff., notiser m. m.

Litteratur. ETHÉ, s. 338—343. — TORNBORG, *Ups.*, nr LXVI—LXXII, s. 40 ff.; *Lund*, nr LIII. — PERTSCH, *Türk.*, s. 474—476, nr 494—498. — RIEU, *Türk.*, s. 93 ff. — HAMMER, *Gesch. der osm. Dichtkunst*, IV, s. 593.

Proveniens. i. Drottningholms Bibl. Kat. N:o 106. 18¹⁹54.

ii. H. Perman. Constantinopolis emta 40. paris die 2. decembr 1712.

87.

Turkisk brevsamling.

Papper. 63 bl. 25,5 × 18,5 cm. *Skriftytan:* 20,5 × 12 cm., omramad med röda linjer. 17 rader skrivna i diagonalen. *Turkisk äwānī.* *Rubriker.* Odaterad; ca. 1700. Mycket begagnad och smutsig; några blad lösa. *Gammalt skinnband, överdraget med papper.*

Innehåll. »انشا نامه», formulärer til supliques, inlagor, bref af alla slags innehåll och från alla slags personer. Anonym.»

Inc. bl. 1 b: هذا كتاب انشاء * وزير اعظم دن ركاب همايونه
تلخيص بو يوزدن يازيلور

Flera brev (bl. 24 b; 25 a) äro daterade 1112, inc. 18. 6. 1700. I slutet (bl. 62 f.) finnas (som vanligt i dylika böcker) sijäqatalen (se: PERTSCH, *Türk.*, s. 478, nr 2). Nr 88 = Turk. och Ar. MSS. N:o 6 är en kopia av denna handskrift. — En dylik bok köpte Henric Benzelius i Pera d. 7 Febr. 1714 (se: PERTSCH, *Türk.*, s. 476, nr 498).

Litteratur. Se nr 86.

Proveniens. i. På främre pärmens inre sida: »N. 1. Inscha kitab, med sin bijlagde dub. 20 Rdl.» (Dubletten är Turk. och Arab. MSS. N:o 6 = nr 88.)

ii. Ur den Celsingska samlingen.

iii. Gammalt signum: Turk. och Ar. MSS. N:o 3.

88.

Turkisk brevsamling.

Papper. 72 bl. 23,8 × 16,8 cm. *Skriftytan:* 16,5 × 9 cm. 17 rader. *Rubriker.* Odaterad; ca. 1700. I gott skick. *Gammalt pappband.*

Innehåll. *Inc. (bl. 2 a):* هذا كتاب انشاء * وزير اعظم دن ركاب
همايونه تلخيص بو يوزدن يازيلور. Handskriften är en kopia av nr 87 i turkisk nesta'liq.

Proveniens. i. Gammalt signum: Turk. och Ar. MSS. N:o 6.

ii. Bl. 2 a: »Inscha Kitab. Taliq.» (= تعلق). Ur den Celsingska samlingen.

89.

Turkisk brevsamling.

Papper. 46 bl. 20,2 × 13,2 cm.; ca. 23 rader, mestadels i diagonalen, turkisk aḡwāmī. *Rubriker.* Många blad oskrivna. Något fuktfläckig. *Gammalt orientaliskt pappband.*

Innehåll. På främre pärmens inre sida: كتاب ردوسچی زاده. »Formulairer till bönskrifter, inlagor, pass m. m.» Boken tyckes vara en brevsamling, gjord av en ämbetsman för personligt bruk.

- Proveniens.* i. Gammalt signum: Turk. och Arab. MSS. N:o 16.
 ii. »N. 10. 2 ducaten ny Mechtebe» (Celsings stil).
 iii. Ur den Celsingska samlingen

90.

Turkisk brevsamling.

Papper. 82 bl. 20,8 × 12,7 cm. *Skriftytan:* 15 × 7 cm., omramad med röda linjer. 19 rader. *Bl. 1 b:* vignett. Några rubriker. *Odaterad;* ca. 1700. *Bl. 1 och 82 smutsiga och sönderrivna, eljest i gott skick. Orientaliskt, brunt skinnband med guldpressning.*

Innehåll. Titeln på nedre snittet: مدشات رفيعا. En författare Refiā nämnes av HAMMER, *Gesch. der osm. Dichtkunst*, IV, s. 108 († 1132, inc. 14. 11. 1719).

Inc. (bl. 1 b): سعادتلو فضيلتلو موئی کامل استاد مکمل افندم
 سلطائم حضرتلرینک مبارک دست میمنت بیوستلری لب ادب ایله تقبیل
 اولنوب الخ

Exc. (bl. 81 b): عافینکر ایله اشارت بیورمکر مأمولدر * تم

Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (Hedenborg nr 23).

ii. *Bl. 1 a:* سنة ۱۷۱ من کتب الفطیر مصطفی عارف حفید مرحوم
 عازفی پاشا; 1176 inc. 23. 7. 1762.

91.

Arabisk-turkisk ordbok på vers för barn.

Papper. 40 bl. 15,3 × 10,3 cm. *Skriftytan:* 12,5 × 6 cm. 11 rader. *Rubriker.* Mycket begagnad och smutsig. *Odaterad;* ca. 1650. *Skrivarens namn (på bakre pärm):* 'As'ad. *Orientaliskt, brunt skinnband.*

Innehåll. Titeln (bl. 2 b): تحفة الصبيان (»barnens gåva«). En bifogad lapp (av Åkerblad) innehåller: »Töhfet üssubjan: Arabisk och Turkisk ordbok på vers för barn. Den innehåller i 18 capitel de vanligaste Arabiska ord översatta på Turkiska i en följd af verser af de mest brukliga slag. — Någon har anmärkt på första bladet at denna ordbok är skriven af en vid namn Ibn Melek. — Titeln är gemensam til flera ordböcker. Herbelot nämner en persisk af samma namn (se Bibl.-Orient. p. d'Herbelot, Tohfet alsubjan)».

Inc. (bl. 2 b): الله اسميله شروع آيت هر ايشه كل اى غلام.

Bl. 4 b, l. 8: القطعة الثانية من بحر الرمل

عَدْبُ طَتَلُو شَرِبْ اَجْمَلْ مُرْ آجِي اُوْكَ اَمَامْ الخ

Verket är alltså icke den av RIEU beskrivna ordboken av Ibn Melek (Firiste Oglu, RIEU, *Turk.*, s. 136 b).

Litteratur. Om dylika arabisk-turkiska ordböcker på vers se: AHLWARDT, VI, s. 269, nr 7005 ff. — PERTSCH, *Türk.*, s. 107 f., nr 72 f. — RIEU, *Türk.*, s. 136 b. — PERTSCH, *Götha, Pers.*, s. 39. — HAMMER, *Gesch. der osm. Dichtkunst*, IV, s. 358.

Proveniens. i. Gammalt signum: Turk. och Arab. MSS. N:o 22.

ii. På främre pärmens inre sida: »N. 9 i Sp. Rdl.»

iii. Ur den Celsingska samlingen.

iv. Bl. 2 b: لعليند زاده

v. Bl. 2 a: en tidigare ägares (från Dimotika) namnteckning:

محمد امين بن اسعد افندي ديمتوقهوى

92.

Arabisk-turkisk ordbok.

Papper. 99 bl. 20,7 × 15 cm. Skriftytan: 15 × 10,7 cm. 6 rader arabiska ord i turkisk nashî och mellan dessa de turkiska ekvivalenterna i turkisk ta'liq. Rubriker. Mycket begagnad, smutsig och fuktfläckig. Odaterad; ca. 1600. Gammalt orientaliskt pappband.

Innehåll. Titeln (bl. 1 a): كتاب منتخب لغت

Inc.: آدان. جمع اذن

آن. يلجى وعالم وزمان

Exc. (bl. 98 a): يوم الندامة. فداמת كون

Litteratur. Samma arabisk-turkiska ordbok finns hos AHLWARDT, VI, s. 269 (skriven 947, inc. 8. s. 1540); liknande är RIEU, *Türk.*, s. 137.

- Proveniens. i. Ur Hedenborgs samling (nr 29).
 ii. Bl. 99 a och 55 a finnas två tidigare ägares stämplat och namnteckningar:
 عوض بن فضلى och محمد بهاء الدين.

93.

Turkisk-tysk ordbok.

Papper. 134 bl. 17 × 11 cm.; 17 rader. Tysk kurrentskrift. Odatrad; ca. 1700. Band för Drottningholms bibliotek.

Innehåll. Titeln (bl. 3 a): Vocabularium Arabicum. — Boken innehåller bl. 37—121 tyska glosor till s. 53—186 av en turkisk bok. Bl. 4 b—32 finns ett alfabetiskt register till dessa glosor. T. ex. (bl. 37 b): Sindane in gefängniß. Sindan gefangen. — Kionderdum ich habe geschickt à Giondermek mittere o. s. v. Härrör måhända från Eric Benzelius d. y. eller någon av hans samtida.

Proveniens. Drottningholms Bibl. Kat. N:o 110. 18²/₈ 54.

94.

Turkisk almanacka.

Pergament. 8,6 × cm. bred, 105,3 cm. lång. Kalligrafi i svart, cinnober- och karmosinrött bläck, delvis skriven i diagonalen. Guldlis. Skrivarens namn: السيد حافظ على كاتب محكمة كلى. Sammanrullad i en pappask.

Innehåll. روز نامه, almanack för 1191 och 1192 (9. 2 1777—18. 1. 1779); غرة نامه, förteckning över månadernas början i jämförelse med den syrisk-kristna årsräkningen, och سال جدول, årstabell för 1191—1276 (9. 2. 1777—19. 7. 1860). I marginalen finnes en förklaring till tabellerna.

Proveniens. Skänkt av doktor Sture Carlson, Stockholm, 22. 8. 1909, som inköpt den i Konstantinopel för 50 frcs.

F. Armeniska handskrifter.

95.

Armenisk psaltare.

Papper. 269 bl. $10 \times 7,9$ cm. *Skriftytan:* 7×5 cm. 17 rader. *Överskrifter, vers- och kapitelinitialer i rött bläck; särskilt viktiga avdelningar, t. ex. de olika bokstäverna i ps. 119, äro betecknade genom majuskler i violett bläck. Ca. 1500. Begagnad och smutsig. Skriften är delvis mycket urblekt; en del blad äro sönderrivna i kanterna. Orientaliskt, brunt skinnband med skinnremmar.*

Innehåll. Davids psalmer och de vanliga cantica på armeniska.

Litteratur. N. KARAMIANZ, *Verzeichniss der armenischen Handschriften* (Berl. 1888), s. 1, 2, nr 2, 3. — F. C. CONYBEARE, *A catalogue of the Armenian manuscripts in the British Museum* (Lond. 1913), s. 45—48, nr 25—27.

G. Varia.

96.

Smärre handskrifter, brev och fragment.

a. Ett konvolut med påskriften: Smärre österländska handskrifter, innehållande

1. Två fragment av en etiopisk handskrift, $19,7 \times 11,5$ cm. Innehållet tyckes vara böner ur en liturgisk text.

Proveniens. »Inköpt till Kongl. Bibl. jemte Leg. Sekr. Åkerblads anteckningar 11 Nov. 1888».

2. Hebreiska fragment. 2 pergamentstycken, 46 cm. breda, det ena 11,7 cm., det andra 7,8 cm. högt. Det större innehåller I. Reg. 14—8; 15—20; II. Reg. 46—9; 17—23; Jes. 40 27—41 2; 41 12—16; 42 25—43 1; 54 1—2; 10—16, härstammar alltså från en haftarot-handskrift. Det mindre innehåller Thren. 2 5—7; 15—17; 38—13; 38—42; Eccl. 9 12—14; 10 10—14; 11 6—8; 12 7—10, härstammar alltså från en megillot-handskrift.

3. Fragment av ett arabiskt arbete i geografi med anteckningar ur Maimonides och en lapp med datum 28 Maii 1712. De geografiska fragmenten innehålla stycken ur Ibn el-Wardi's jordbeskrivning (se: nr 24, s. 16), måhända kopierade ur handskriften i Uppsala (TORNBORG, nr 312). Skrivaren är möjligtvis H. Benzelstierna.

4. Ferman (54—53 cm.) av storveziren Huršid 'Ahmed Pascha för en svensk att fritt besöka Stambuls bibliotek; med stämpel och årtal 1217 (inc. 4. 5. 1802).

b. »Das Mungalische Alphabeth», 5 pappersblad.

Proveniens. i. Ur den v. Engeströmska samlingen (se: *Handlingar* etc., V, s. 83).

ii. Omslaget har nummerbeteckningen 125.

c. »N:o 3. Turkiska verser, i anledning af f. d. K. Gustaf Adolphs födelse. 1779. med Env. Celsings Bref och Legat. Pred. Blombergs översättning på svensk vers.» Det turkiska originalet (en تاریخ) saknas, men en fransk version är bifogad. Författaren var Björnståhls turkiska språklärare.

d. Pergamentpass på latin för fartyget »Chapman», kapt. C. R. Nordenskjöld, »Skeppshandelns första utgående fartyg, destinerat till Indien». Daterat: Stockholm, 14. VI. 1826. (betecknat som N:o 1).

e. d:o för fartyget »Tapperheten», kapt. C. A. B. Gyllengranat, daterat: Stockholm, 31. V. 1825.

f. »Ett handskrifvet blad (20 × 33 cm.) på sanskrit m. fl. (orientaliska) språk från år 1783, skänkt till H. Mt Konung Gustaf V af Raja Kumar Shyama Kumar Tagore i Calcutta». På framsidan av bladet i övre kanten en anteckning med europeiska skriftecken, till större delen bortskuren. År 1190, inc. 21. 2. 1776; 1197, inc. 7. 12. 1782.

Proveniens. »Gåva till K. biblioteket af H. Mt Konungen den 1 apr. 1912.»

g. Ett turkiskt pass (79 × 55 m.) för ett franskt fartyg, daterat Muharrem 1233 (inc. 11. 11. 1817) med sultan Mahmūd II:s (1808—1839) tughra.

Proveniens. »Gåfva till K. B. juli 1892 af prot. sekr. N. Becker.»

h. Pappersrulle, 58,5 × 37,5 cm., 17 rader divāni; محبت نامه (vänskapsbrev) till Sveriges konung Gustav III från sultan Mustafā III:s (1757—1773) ståthållare Mehemmed, daterat Safar 1187 (inc. 24. 4. 1773) och Maj 1774(l).

i. Pappersrulle, 75 × 52 cm., 7 rader divāni, ferman med storvezir Jūsufs (1809—1811) stämpel och namnchiffer till Sveriges utrikesminister, baron v. Engeström.

k. Pappersrulle, 170,5 × 79,5 cm., 16 rader divāni, gyllene tughra: ett »kejserligt brev» (نامه همایون) från sultan Mahmūd II (1808—1839) till Karl III (sic!), daterat slutet av gumādā II 1225 (1. 8. 1810).

1. Pappersrulle, 139 × 74 cm., 7 rader divāni med storvezir Jūsufs (1809—1811) stämpel och namnchiffer: ett brev till Sveriges konung Karl XIII. — Ingressen även på särskilt blad. (1*).

m. Brokadpåse, innehållande en pappersrulle, 168,5 × 76,5 cm., 12 rader divāni, med Mahmūd II:s storvezir Derviš Mehemmeds (1818—1819) stämpel och namnchiffer: ett brev till Karl III (sic!) med upp-
repning av ingressen.

Litteratur. *Handlingar* etc., V (1865), s. 83.

Proveniens. Ur den v. Engeströmska samlingen.

n. Ett konvolut med påskriften: Orientalia. Turkiska(?) pass(?) och urkunder, innehållande:

1. pappersrulle, betecknad »DB II 49», 72 × 50 cm., 19 rader divāni och adress (1 rad), skriften i bläck och guld: ett brev till Sveriges konung Gustav, daterat ġumādā II 1185 (inc. 11. 9. 1771).

2. pappersbrev, betecknat »N:o 12», 50 × 30 cm., 8 rader divāni, daterat ġumādā II 1121 (inc. 8. 8. 1709).

3. pappersrulle, 85 × 60 cm., 8 rader divāni, svart tughra, daterad Dū -l-hiġġa 1232 (inc. 12. 10. 1817); cf. nr 4.

4. silkespåse, innehållande ett kejserligt brev (فرمان عالی, 78 × 52 cm., 8 rader divāni med upprepning av ingressen) till envoyén baron v. Engeström, daterat Muharrem 1233 (inc. 11. 11. 1817), angående skeppet »Katarina»; cf. nr 3.

Proveniens. i. Ur den v. Engeströmska samlingen.

ii. Gammalt signum: 103 E. S.

97.

Orientaliska folktyper.

Papper. 103 bl. 18,5 × 14,5 cm. På första bl. årtal: 1612. Brunt skinnband med tryckt titel: RECVEIL DE STEM.

Innehåll. 58 pennritningar, framställande orientaliska folktyper med franska förklaringar; t. ex.: Peich ou peider de nation persiennë, Laquais du grand Seigneur Turk (= پيچل); Cadilesquer grand docteur et Chef de la loy et Justice du grand Turc (= قاضى العسكر); Delly qui Signifie fol hardy soldat Aduanturiers du grand Turc (= دلى); Femme moresque de Tripoly en Barbarie; Marchant Ragusey 1612; m. m. Teckningarna äro förmodligen studier av en fransk konstnär, som genomreste Levanten år 1612.

Proveniens. På främre pärmens i gyllene bokstäver: CARL GUSTAF TESSIN.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

(Siffrorna hänvisa till handskrifternas nummer.)

1. Maimonides' Mischneh Torah.
- 2—4. Ester-rullar.
5. Hebreisk översättning av Nya Testamentet.
- 6—10. Koran.
11. Compendium doctrinae Muhammedanae.
12. Dikt över hjältarna i slaget vid Bedr.
13. Būšīrī's Burda.
14. Ka'b's och Būšīrī's dikter med kommentarer.
15. 'Omar en-Nasafī's Manzūma m. m.
16. Ġazālī's Apologi m. m.
17. Ġazūlī's Dalā'il.
18. Samlingsband av teologiska skrifter.
19. Senusi-skrifter.
20. »Codex Berggrenianus: Drusernas heliga bok».
21. Hasan b. Mas'ūd el-Jūsī's Samtal.
22. Ġurgānī's Kommentar till Šamsije.
23. 'Utbī's biografi över Maḥmūd el-Gaznawī.
24. 'Omar b. el-Wardī's Jordbeskrivning.
25. Astronomiska tabeller.
26. Ġamšīd's Handbok i astronomisk räkning.
27. Arabisk musicklära.
28. Ġauharī's ordbok.
29. Etiopisk bönbok.
30. Sa'dī's Būstān och Gulistān.
- 31—32. Sa'dī's Gulistān.
- 33—34. Ḥāfiẓ' divan.
35. Ḥāfiẓ' och andra skalders dikter.
36. Aṣafī's divan.
37. Šaukat's divan.
38. Hātifī's Tīmūrname.
39. 'Isā's och Mas'ūd's dikter.
40. Maktibī's »Leilā och Maġnūn» samt Persisk musicklära.
- 41—45. Mirḥvānd's världshistoria.
- 46—50. Turkiska bönböcker.
- 51—53. Turkiska antologier.
54. Hamdī's »Leilā och Maġnūn».
55. Jahjā Bej's »Den hemliga skatten».
56. Bāqī's divan.
57. 'Aḥmed Rūšdī's divan.
58. Münif's divan.
59. Två turkiska dikter till Selīm III.
60. Turkiska dikter med arabiska anmärkningar.
61. Rāġib Meḥemmed Pascha's samlade skrifter.
62. En volym av den turkiska Alexander-romanen.
63. Humājūn nāme.
64. Husain el-Vā'iz' »Levnadsvishet».

65. Rāzī's »Levnadsregler för ve-
zire». 78—79. 'Ain 'Alī's statsrättsliga skrif-
ter.
- 66—67. Sagan om de 40 vezirerna. 80. Suleimān I:s Qānūn nāme.
68. Sagan om 'Abū 'Alī Sīnā. 81—83. Fetvasamlingar.
69. Mehemmed Ćelebi's lustiga hi-
storier. 84. Räkenskapsbok från den turkiska
arméförvaltningen i Budapest.
70. 'Idrīs el-Bidlīsī's osmaniska hi-
storia. 85. Medicinska avhandlingar av Mu-
stafā Faizī.
- 71—72. 'Alī's världshistoria. 86—90. Turkiska brevsamlingar.
73. Hōga Efendi's turkiska historia. 91. Arabisk-turkisk ordbok på vers
för barn.
74. Biografier över storvezirer. 92. Arabisk-turkisk ordbok.
75. Kairos historia av Mehemmed
el-Hallāq. 93. Turkisk-tysk ordbok.
76. Šefīq's historia om janitscharer-
nas uppror. 94. Turkisk almanacka.
77. Kātib Ćelebi's kronologiska ta-
beller och Sujūfī's avhandling om
Koranen och astronomi. 95. Armenisk psaltare.
96. Varia.
97. Orientaliska folktyper.

PERSONREGISTER.

- 'Abd el-Mu'min el-Gurgānī el-Bagdādī. 18, 28 f.
 el-'Abharī. 17.
 'Abū Marjam el-Ġauṭ. 14.
 'Abū-s-su'ūd. 52—54.
 'Aḥmed b. 'Otmān Panbazāde. 6.
 'Aḥmed Rūšdī. 39.
 'Aḥmedī. 42.
 'Ain 'Alī Mū'ezzin Zāde. 51, 52.
 'Alī b. 'Aḥmed (Ibn Sa'd الخالفي). 12.
 'Alī Efendi. 47 f.
 'Alī eš-Šādīlī. 11.
 Arco, Joh. Bapt. 55.
 Aṣafī. 25.
 el-'Azharī, Ḥālid b. 'Abd Allāh. 6.
 Bāqī. 24, 25, 38.
 Becker, N. 62.
 Benzelius, E. d. y. 60.
 Benzelius, H. 5, 57.
 Benzelstierna, H. 61.
 Berggren, J. 12, 13 n., 14, 48.
 Bergman, A. 20.
 Blomberg, Carl Peter. 62.
 Brenner, H. 15, 17—19, 29.
 el-Būṣīrī. 6, 7.
 Carlholm, G. 7, 11, 55.
 Carlson, Sture. 60.
 Celsing, G. d. ä. 36, 37, 39, 44, 51—53, 57—59.
 Celsing, U. 22, 29.
 Crusenstolpe, F. 4.
 ed-Dauwānī, Ġalāl ed-dīn. 11.
 Drufva, Christian. 55.
 Dævel, C. J. 2.
 Ekeblad, J. 33.
 Ekeblad, K. 33.
 Engeström, L. v. 6, 9, 12, 14, 33, 48, 62, 63.
 Fablenius, Erik. 34.
 Faiz-ullāh Efendi. 39.
 Ġamīl el-'Udrī. 10.
 Ġamšīd b. Mas'ūd el-Kāšī. 17 f.
 el-Ġauharī. 19.
 el-Ġazālī. 7 f.
 Ġazālī, Meḥemmed Ćelebi, se: Meḥemmed Ćelebi Ġazālī.
 el-Ġazūlī, Muḥammed b. Suleimān. 8.
 el-Gurgānī, 'Alī b. Muḥammed. 15.
 Ḥāfiḫ. 22—24.
 Ḥāġġī Ḥalīfa, se: Kātib Ćelebi.
 Ḥamdī. 37.
 Hammer, Chr. 2, 34.
 Ḥamza b. 'Alī b. 'Aḥmed. 13.
 Ḥasan Ćelebi Qinali Zāde. 35.
 Ḥātīfī. 26.
 Hedenborg, J. 6, 7, 16, 21—23, 25, 26, 28, 35, 37, 38, 40, 41, 44, 47—50, 56, 58, 60.
 Hibat Allāh b. Salāma. 10.
 Ḥoġa Efendi. 48.
 Ḥusain b. Muḥammed 'Āmidī, se: Rāzī.
 Ḥusain en-Niṣābūrī. 24.
 Ḥusain Vā'iz. 42, 43.
 Hylander, A. 16.
 Ibn Ḥāġar. 10.
 Ibn Melek. 59.
 Ibn Sīnā. 45 f.
 Ibn el-Wardī, Sirāġ ed-dīn 'Omar. 16, 61.
 'Idrīs Bidlisī. 27, 47.

- Ihre, A. E. 37.
 'Isā, Šafī ed-dīn. 27.
 el-'Isbahānī. 10.
 Jahjā Bej. 38.
 Jahjā Efendi. 25, 53, 54.
 el-Jūsī, Hasan b. Mas'ūd. 14.
 Ka'b b. Zuheir. 6.
 Kamāl Pāschā Zāde. 9, 10.
 el-Kā'ī, Ġamā'id b. Mas'ūd, se: Ġam-
 ā'id b. Mas'ūd.
 Kātib Ćelebi. 50 f.
 el-Kātibī Dabīrān. 15.
 Leibniz, J. J. 8.
 L'Empereur, C. 1.
 Lundell, B. 34.
 Maḥmūd av Ġazna. 15.
 Maimonides. 1.
 Maktabī. 28.
 el-Marzūqī. 7.
 Mašraf Zāde, se: Šefīq, Meḥemmed.
 Mas'ūd, Naġm ed-dīn. 27.
 Meḥemmed b. 'Abd el-Ḥalīm el-Bu-
 rūsi. 53.
 Meḥemmed Ćelebi Ġazālī. 46.
 Meḥemmed b. Jūsuf el-Ḥallāq. 49.
 Mīrhvānd (Mirchond). 29—31.
 Mu'allim Zāde Tevqī'ī. 53.
 Muḥammed Ḥusain b. Muḥ. el-Ḥu-
 sainī, se: Ḥusain en-Nišābūrī.
 Muḥammed b. Marzūq. 7.
 Mūnif. 39.
 Murād البكدرى. 43.
 Muštafā Faizī. 55 f.
 en-Nasafī, 'Omar b. Muḥammed. 7.
 Olivecrona, H. Perman. 4, 37, 41, 43,
 46, 53, 54, 57.
 'Omar Dilāver Ġgā Zāde. 49.
 Osaoli, J. M. 14.
 'Otmān Zāde Tā'ib, se: Tā'ib.
 Palin, N. G. 48.
 Perman, H., se: Olivecrona, H.
 Qinalī Zāde Hasan, se: Hasan Ćelebi.
 Qutb ed-dīn er-Rāzī. 15.
 Rāġib Meḥemmed Pascha. 41.
 Rāzī. 44.
 Refī'ā. 58.
 Renease, Lud. Ger. a. 1.
 Resenius, Petr. 1.
 Rodosći (Redūsći?) Zāde. 58.
 Rālab, Cl. 3.
 Sa'd b. 'Abd Allāh el-Waġahānī, se:
 el-Waġahānī.
 Sa'd ed-dīn b. Ḥasan Ġān, se: Ḥoġa
 Efendi.
 Sa'dī. 21, 22, 25.
 Šaukat Buḥārī. 26.
 Šefīq, Meḥemmed. 50.
 Selīm III. 40.
 es-Senūsī. 11 f.
 Sjöholm, W. 4.
 Sture, Sten Arvidsson. 51.
 es-Sujūfī. 50, 51.
 Suleimān I (Muḥibbī). 24, 25, 52.
 et-Taḥtānī, Muḥ. b. Muḥ., se: Qutb
 ed-dīn er-Rāzī.
 Tā'ib. 49.
 Tamm, G. 3.
 Tessin, C. G. 63.
 Tīmūr. 26.
 Tornberg, C. J. (utg.) 16.
 'Urfī. 24.
 el-'Urmawī, 'Abd el-Mu'min b. Fāḥir,
 se: 'Abd el-Mu'min el-Ġurgānī el-
 Baġdādī.
 el-'Ūšī, 'Alī b. 'Otmān. 5.
 el-'Utbī, Muḥammed. 15.
 el-Waġahānī, Sa'd b. 'Abd Allāh. 11.
 Wenström, Joh. Magn. 19.
 Westée, C. G. Th. 9 n.
 Wezén, M. 20.

SKRIVARE.

(Siffrorna hänvisa till handskrifternas nummer.)

- أحمد بن شیخ عبد الجلیل بن شیخ عبد الکریم ثیراوی 67
 أحمد بن ملا محمد 43
 أحمد بن مسعود الدلیمی المراكشی 19
 أحمد نغمی 46
 أسعد 91
 امین محمد بن مصطفی زکی 71, 72
 بکر بن عمر 73
 السید حافظ علی کاتب محکمہ کلی 94
 دوست محمد بن شاه یوسف الخفاج 38
 ملا شاهغ جوشقانی ابن میرزا ملک 40
 الحاج شعبان القاضي 77
 صادق وافی 35
 غیات بن محمد الکسنی 33
 فتح الله الغفاری 6
 السید محمد بن السید ابراهیم 23
 محمد بن أحمد منجنوش (ماغنوس) 28
 محمد امین بن مصطفی 61
 درویش محمد بن خلیل 7
 محمد بن محمد 66
 محمود بن ابی المحاسن القاشی 27
 کاتب مصطفی 68
 ثوری 63
 یوسف افندی 56

27

1

1

1

مركز الخدمات والبحوث الثقافية

صندوق البريد ٥٠٨٣ / ١٤

بيروت - لبنان

(٥٧/١٢)

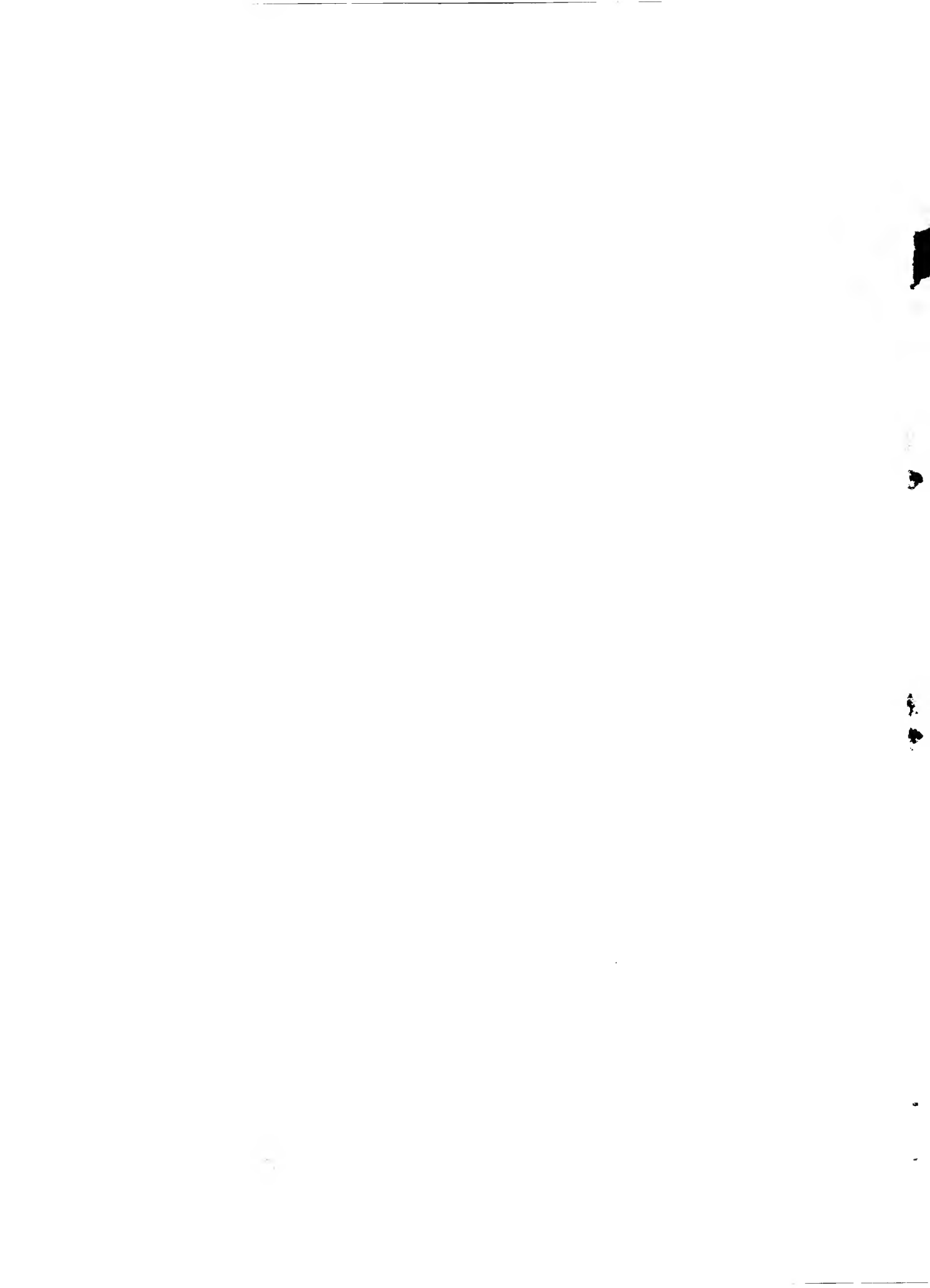
سلسلة فهرس المكتبات الخطية النادرة

فهرس المخطوطات الشرقيه بالمكتبة الملكية

من عمل

زيديل

استكمولم ١٩٢٢

KUNGL. BIBLIOTEKETS
HANDLINGAR

BILAGOR

NY FÖLJD

3.

UPPSALA 1923

ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI-A.-B.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHILOSOPHY DEPARTMENT

PHILOSOPHY 101

LECTURE NOTES

BY [Name]

DATE [Date]

TOPIC [Topic]

SECTION [Section]

LECTURER [Lecturer]

LECTURE [Lecture]

DATE [Date]

TOPIC [Topic]

SECTION [Section]

LECTURER [Lecturer]

LECTURE [Lecture]

DATE [Date]

TOPIC [Topic]

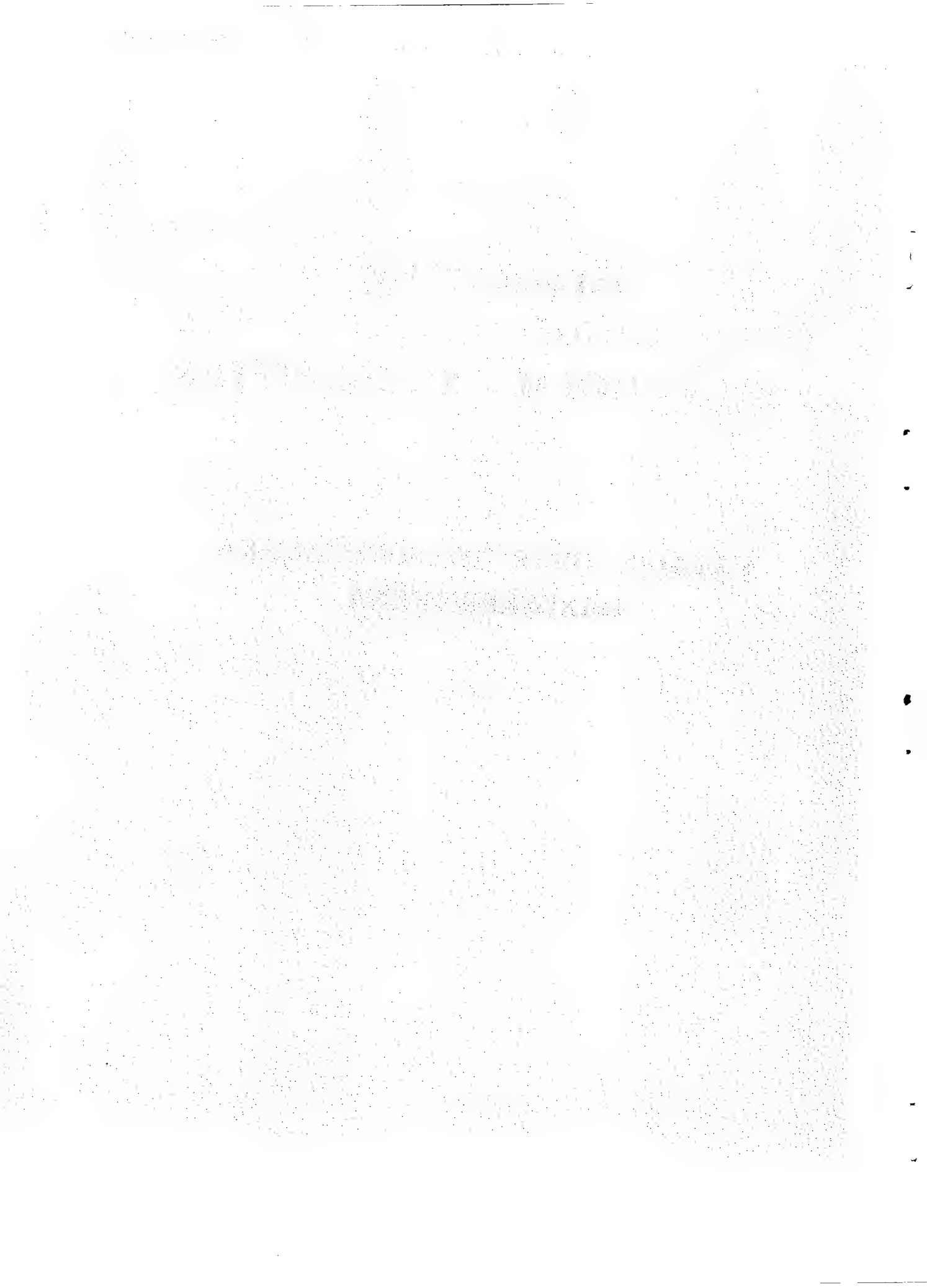
SECTION [Section]

LECTURER [Lecturer]

KATALOGER
ÖVER KUNGL. BIBLIOTEKETS
I STOCKHOLM HANDSKRIFTER

I.

KATALOG ÖVER DE ORIENTALISKA
HANDSKRIFTERNA

KATALOGER ÖVER KUNGL. BIBLIOTEKETS
I STOCKHOLM HANDSKRIFTER, I.

KATALOG
ÖVER
KUNGL. BIBLIOTEKETS
ORIENTALISKA HAND-
SKRIFTER

AV
W. RIEDEL

STOCKHOLM
1923

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CHEMISTRY
5800 S. UNIVERSITY AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60637

RECEIVED
JAN 15 1964
CHEMISTRY DEPARTMENT

1964

FÖRORD

Vid sidan av de löpande göromål, som åligga tjänstemännen i ett offentligt bibliotek och som stå i samband med allmänhetens betjänande och vägledning, föreligga även andra uppgifter, vilkas utförande är av betydelse för verksamheten inom biblioteket. En av de viktigaste uppgifterna är samlingarnas katalogisering och detta kan särskilt sägas gälla Kungl. biblioteket, där tyvärr sedan äldre tider åtskilligt brister i detta avseende. Såväl på den svenska som den utländska tryckavdelningen finnas fack, vilka endast äro ofullständigt katalogiserade, och de kataloger, i vilka handskriftsbeståndet förtecknas, äro i många avseenden bristfälliga. För att råda bot på dessa förhållanden arbetar sedan år 1909 en särskild avdelning inom biblioteket med uteslutande uppgift att katalogisera de ofullständigt förtecknade delarna på de båda tryckavdelningarna. På handskriftsavdelningen igångsattes från och med år 1916 ett omfattande reviderings- och katalogiseringsarbete, vilket först inriktade sig på bibliotekets stora och dyrbara samling av medeltidshandskrifter. Detta arbete har emellertid endast kunnat utföras med avdelningens ordinarie krafter, bestående av föreståndaren och en medhjälpare. En stor förlust led biblioteket genom fil. doktor S. Hildebrands bortgång förlidet år, vilken verksamt deltagit just i katalogiseringsarbetet på denna avdelning.

För Kungl. biblioteket har det länge varit ett önskemål att kunna utgiva tryckta kataloger över skilda delar av handskriftssamlingen. Detta önskemål har emellertid hittills icke kunnat förverkligas huvudsakligen på grund av brist på arbetskrafter. Genom den Berghmanska donationen år 1910 hava emellertid medel ställts till Kungl. bibliotekets förfogande bl. a. till tryckning av handskriftskataloger. I testamentet framhåller donator uttryckligen sin önskan »att en utförlig beskrifning af Kongl. Bibliotekets handskriftsamlingar i främsta rummet må göras i tryck tillgänglig». Det är att hoppas, att det på handskriftsavdelningen påbörjade revideringsarbetet inom en icke alltför avlägsen framtid skall kunna resultera i tryckta kataloger över de medeltida handskrifterna. Vid tiden för revi-

deringsarbetets igångsättande erbjöd sig även en tysk orientalist, doktor W. Riedel, numera svensk medborgare och som lärare verksam vid realskolan i Eskilstuna, att utarbета en katalog över bibliotekets orientaliska handskrifter. Denna samling är visserligen föga omfattande, men dock icke alldeles utan betydelse, varför anbudet med tacksamhet antogs. På grund av professor Riedels avflyttning från Stockholm fördröjdes emellertid katalogens fullbordan, så att den först nu kunnat utsändas. Genom densammas tryckning har ett första steg tagits i riktning mot förverkligandet av planerna på tryckta kataloger över Kungl. bibliotekets handskriftssamlingar.

Professor K. V. Zetterstéen i Uppsala har haft godheten att ur filologisk och litteraturhistorisk synpunkt granska katalogen, varjämte han läst flera korrektur på densamma. Vid katalogens bibliografiska redigering ha tjänstemännen på handskriftsavdelningen, fil. doktorerna O. Wieselgren och S. Hildebrand (†) biträtt. Innehållsförteckning, personregister och förteckning på skrivare äro uppgjorda av förste amanuensen fil. licentiaten H. Holmberg.

Kungl. bibliotekets samling av orientaliska handskrifter har icke uppstått som resultat av någon systematisk samlarverksamhet, utan har för sin tillkomst snarare en serie tillfälligheter att tacka. Ett litet antal orientalia fanns i de kungliga samlingarna redan före slottsbranden 1697. Detta ökades under förra hälften av 1700-talet dels med några manuskript, samlade av den som sekreterare åt legaten Ludvig Fabritius i Persien verksamme Henrik Brenner, dels genom en del likartade förvärv, gjorda under Karl XII:s vistelse i Turkiet av kanslitjänstemannen Hans Perman, sedermera adlad Olivecrona. Ytterligare tillökning fick samlingen, då Sveriges diplomatiska förbindelser med Turkiet nödvändiggjorde anställandet av en i orientaliska språk förfaren tjänsteman vid kansliexpeditionen i Stockholm. De handskrifter som inköptes för dennes räkning skulle nämligen, enligt sekreta utskottets beslut av den 9 aug. 1727, då de icke längre voro för hans arbeten nödvändiga, överlämnas till Kungl. biblioteket och bevaras i dess samlingar. Under 1800-talet utökades samlingen dels genom överflyttningen av Drottningholmsbiblioteket, som innehöll ett ej obetydligt antal orientalia, dels genom förvärvet av

den samling, som hopbragts av den för sina vidlyftiga resor i Mindre Asien, Egypten och Palestina bekante läkaren Johan Hedenborg. Ävenledes i de till Kungl. biblioteket donerade Rålambska och Engeströmska samlingarna finnas en del orientaliska handskrifter. I fråga om den sistnämnda må nämnas, att de däri förekommande handskrifterna, ehuru till antalet relativt få, dock äga ett intresse, som tillförsäkrar dem ett framstående rum bland Kungl. bibliotekets samlingar. Under senare tid ha endast färre och mindre betydande accessioner förekommit, huvudsakligen bestående av gåvor från privatpersoner.

Stockholm april 1923.

ISAK COLLIYN.